

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยเรื่อง ความพึงพอใจของประชาชนต่อการให้บริการขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตพื้นที่อำเภออมลาคาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาค้นคว้า แนวคิด ทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยจะนำเสนอตามลำดับต่อไปนี้

1. แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับความพึงพอใจ
2. แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการให้บริการสาธารณะ
3. แนวคิดเกี่ยวกับการให้บริการขององค์การบริหารส่วนตำบลตามหลักธรรมาภิบาล
4. แนวคิดเกี่ยวกับการให้บริการตามหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี
5. รูปแบบโครงสร้างอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล
6. บริบทพื้นที่ศึกษา
7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
8. กรอบแนวคิดในการวิจัย

1. แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับความพึงพอใจ

ความพึงพอใจศึกษากันในสองมิติ คือมิติความพึงพอใจของผู้ปฏิบัติงาน (Job Satisfaction) และมิติความพึงพอใจในการรับบริการ (Service Satisfaction) ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยศึกษามิติที่ 2 คือความพึงพอใจในการรับบริการ (Service Satisfaction) มีผู้ให้ความหมายไว้หลายคน ได้แก่

กิติมา ปรีดีดิถ (2524:321-322) ได้กล่าวว่า ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกพอใจหรือพอใจที่มีต่อองค์ประกอบและสิ่งจูงใจในด้านต่างๆ ของงานและเขาได้รับการตอบสนองความต้องการของเขาได้

ดิเรก ปลั่งดี (2540:4 , อ้างถึง ชรีณี เศษจินดา,2515) กล่าวว่า ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกหรือทัศนคติของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งหรือปัจจัยต่างๆที่เกี่ยวข้อง ความรู้สึกพอใจจะเกิดขึ้นเมื่อความต้องการของบุคคลได้รับการตอบสนองหรือบรรลุจุดมุ่งหมายในระดับหนึ่ง ความรู้สึกดังกล่าวจะลดลงหรือไม่เกิดขึ้นหากความต้องการหรือจุดมุ่งหมายนั้นไม่ได้รับการตอบสนอง

ดิเรก ฤกษ์ห่วย (2515 อ้างใน กฤษณะ สินธุเคชะ, 2538:20) กล่าวว่า ความพึงพอใจ หมายถึง ทักษะคติในทางบวกของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ซึ่งจะเปลี่ยนแปลงไปตามความพอใจในการปฏิบัติต่อสิ่งนั้น

ประชุม พลเมืองดี (ศุภสิริ โสมาเกตู, 2544 : 49 ; อ้างอิงมาจาก ประชุม พลเมืองดี, 2523 : 7) ได้ให้ความหมายความพึงพอใจไว้ว่า ความรู้สึกหรืออารมณ์ของบุคคลที่มีความสัมพันธ์ต่อสิ่งเร้าต่างเป็นผลต่อเนื่องจากการที่บุคคลประเมินผลสิ่งนั้นแล้วว่าพอใจ ต้องการหรือคืออย่างไร

พิน คงพล (2524 : 321) ได้สรุปไว้ว่า ความหมายของความพึงพอใจในกาปฏิบัติงาน คือ ความรู้สึกชอบ ยินดี เต็มใจ หรือเจตคติที่ดีของบุคคลที่มีต่องานที่เขาปฏิบัติ ความพึงใจเกิดจากการได้รับการตอบสนองความต้องการ ทั้งด้านวัตถุและจิตใจ

มณีวรรณ ต้นไทย (2533 : 66 - 69) ได้ให้ความหมายความพึงพอใจหลังจากการได้รับบริการ ว่าเป็นระดับความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อการได้รับบริการในด้านต่างๆ ดังนี้

1. ด้านความสะดวกสบายที่ได้รับ
2. ด้านเจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการ
3. ด้านคุณภาพของบริการที่ได้รับ
4. ด้านระยะเวลาในการดำเนินการ
5. ด้านข้อมูลที่ได้รับจากการบริการ

วิมลสิทธิ์ ทรยางกูร (2526:74) ให้ความหมายว่า ความพึงพอใจเป็นการให้ค่าความรู้สึกของคนที่สัมพันธ์กับโลกทัศน์ที่เกี่ยวกับความหมายของสภาพแวดล้อม ค่าความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อสภาพแวดล้อมจะแตกต่างกัน เช่นความรู้สึกดี - เลว พอใจ - ไม่พอใจ สนใจ - ไม่สนใจ

ศลใจ วิบูลกิจ (ศุภสิริ โสมาเกตู, 2544 : 49) กล่าวว่าความพึงพอใจ หมายถึง สภาพของอารมณ์บุคคลที่มีต่อองค์ประกอบของงานและสภาพแวดล้อม ในการทำงานที่สามารถที่สามารถตอบสนองต่อความต้องการ ทั้งด้านวัตถุและจิตใจ

ศุภสิริ โสมาเกตู (2544 : 49) ได้กล่าวไว้ว่า ความพึงพอใจหมายถึง ความรู้สึกนึกคิดหรือเจตคติของบุคคลที่มีต่อการทำงานหรือการปฏิบัติกิจกรรมในเชิงบวก ดังนั้นความพึงพอใจในการเรียนรู้ จึงหมายถึง ความรู้สึกพอใจ ชอบใจในการร่วมปฏิบัติกิจกรรมการเรียนการสอน และต้องการดำเนินกิจกรรมนั้น ๆ จนบรรลุผลสำเร็จ

สุริยะ วิริยะสวัสดิ์ (2530 : 42) ได้ให้ความหมายของความพึงพอใจหลังจากใช้บริการของหน่วยงานรัฐ ในการศึกษาของเขาพบว่า หมายถึง ระดับผลที่ได้จากการพบปะสอดคล้องกับปัญหาที่มีอยู่หรือไม่ ส่งผลที่ดี และสร้างความภาคภูมิใจได้มากน้อยเพียงใด

วิกเตอร์ วรูม (Victor H.Vroom) (1964:328) กล่าวว่าทัศนคติและความพึงพอใจในสิ่งหนึ่งสามารถใช้แทนกันได้เพราะทั้งสองคำนี้ หมายถึงผลที่ได้จากการที่บุคคลเข้าไปมีส่วนร่วมในสิ่งนั้นทัศนคติด้านบวกจะแสดงให้เห็นสภาพความพึงพอใจในสิ่งนั้นและทัศนคติด้านลบจะแสดงให้เห็นสภาพความไม่พึงพอใจ

โวแมน (Wolman B.B.)(1973:384) กล่าวว่าความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึก (Felling) มีความสุขเมื่อคนเราได้รับความสำเร็จตามจุดมุ่งหมาย(Goals) ความต้องการ (Wants) หรือ แรงจูงใจ (Motivation)

แอปพลิไท์ (Applewhite) (ศุภสิริ โสมาเกตุ. 2544 : 49 อ้างอิงมาจาก Applewhite. 1965 : 6) กล่าวว่า ความพึงพอใจเป็นความรู้สึกส่วนตัวของบุคคลในการปฏิบัติงานซึ่งมีความหมายกว้างรวมไปถึงความพึงพอใจในสภาพแวดล้อมทางกายภาพสิ่งแวดล้อมด้วย การมีความสุขที่ทำงานร่วมกับคนอื่นที่เข้ากันได้มีทัศนคติที่ดีต่องานด้วย

กู๊ด (Good) (ศุภสิริ โสมาเกตุ. 2544 : 49 อ้างอิงมาจาก Good. 1973 : 161) ได้ให้ความหมายไว้ว่า ความพึงพอใจ หมายถึง สภาพหรือระดับความพึงพอใจที่เป็นผลมาจากความสนใจและเจตคติของบุคคลที่มีต่องาน

กอนลัช และเนลสัน (Gundlach and Nelson. 1983 : 41) มีความเห็นว่าความพึงพอใจของประชาชนหลังจากพบปะกับพฤติกรรมการให้บริการเป็นระดับความพึงพอใจของประชาชนที่เกิดจากการรับบริการว่า หลังจากได้รับการบริการจากเจ้าหน้าที่ ที่สามารถตอบสนองความต้องการหรือแก้ไขปัญหา รวมทั้งลดปัญหาและทำให้ประชาชนเกิดความภาคภูมิใจได้มากน้อยเพียงใด

ฟิทซ์เจราลด์ และ ดูรานท์ (Fitzgerald and Durant. 1980 : 586) ได้ให้ความหมายเกี่ยวกับความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อบริการสาธารณะ ว่าเป็นการประเมินผลการปฏิบัติงานด้านการให้บริการของหน่วยงานการปกครองท้องถิ่น โดยมีพื้นฐานเกิดจากการรับรู้ถึงการส่งมอบการบริการที่แท้จริง และการประเมินผลนี้ก็จะแตกต่างกันไปขึ้นอยู่กับประสบการณ์ของแต่ละบุคคลตั้งไว้ รวมถึงการตัดสินใจของบุคคลนั้นด้วย โดยการประเมินผลสามารถแบ่งออกได้เป็น 2 ด้าน คือ

1. ด้านอัตถวิสัย (Subjective) ซึ่งเกิดจากการรับรู้ถึงการส่งมอบการบริการ
2. ด้านวัตถุวิสัย (Objective) ซึ่งเกิดจากการได้รับปริมาณและคุณภาพของการ

บริการ

สรุปได้ว่า ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกของบุคคลที่เกิดขึ้นจากการที่บุคคลนั้นได้เข้าไปเกี่ยวกับการกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งในเชิงประเมินค่าและก็ได้รับการตอบสนองในความจำเป็นเป็นความรู้สึกในทางบวกแล้วทำให้เกิดความเป็นสุขและสามารถเพิ่มขึ้นหรือลดลงได้ตามสถานการณ์

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ให้ความหมายของ ความพึงพอใจ หมายถึงความรู้สึกยินดีชอบใจ และเป็นสุขต่อการตอบสนองเพื่อให้บรรลุเป้าหมายในระดับหนึ่งด้วยการแสดงพฤติกรรมออกมาทางส่ายตา และคำพูด ระหว่างบุคคลกับสิ่งใดสิ่งหนึ่ง

2. แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการให้บริการสาธารณะ

การบริการสาธารณะเป็นสิ่งที่หน่วยงานราชการที่มีอำนาจหน้าที่ในการตอบสนองต่อความต้องการของประชาชน เพื่อให้เกิดความพึงพอใจโดยใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ของหน่วยราชการ ความหมายของคำว่า บริการสาธารณะ นักวิชาการต่างๆ ได้ให้นิยามไว้หลากหลาย เช่น

อุทธรณ ธนาพงศธร(2538:303-304) เห็นว่า หลักการให้บริการ ได้แก่

- 1.หลักความสอดคล้องกับความต้องการของบุคคลเป็นส่วนใหญ่กล่าวคือ ประโยชน์และบริการที่องค์การจัดให้ นั้น จะต้องตอบสนองความต้องการของบุคคลากรส่วนใหญ่หรือทั้งหมดมิใช่เป็นการจัดให้แก่บุคคลกลุ่มหนึ่งโดยเฉพาะ มิฉะนั้นแล้วนอกจากจะไม่เกิดประโยชน์สูงสุดในการเอื้ออำนวยความประโยชน์และบริการแล้วยัง ไม่คุ้มค่ากับการดำเนินงานนั้นๆ ด้วย
- 2.หลักความสม่ำเสมอ กล่าวคือ การให้บริการนั้นๆต้องดำเนินไปอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ มิใช่ทำๆหยุดๆตามความพึงพอใจของผู้บริหารหรือผู้ปฏิบัติงาน
- 3.หลักความเสมอภาค บริการที่จัดนั้นจะต้องให้แก่ผู้มาใช้บริการทุกอย่างเสมอหน้าและเท่าเทียมกัน ไม่ที่การใช้สิทธิพิเศษแก่บุคคลหรือกลุ่มคนใดในลักษณะแตกต่างจากกลุ่มคนอื่นๆอย่างเห็น ได้ชัด
- 4.หลักความประหยัด ค่าใช้จ่ายที่ต้องใช้ไปในการบริการจะต้องไม่มากเกินไปกว่าผลที่จะได้รับ
- 5.หลักความสะดวก บริการที่จัดให้แก่ผู้รับบริการจะต้องเป็นไปในลักษณะที่ปฏิบัติได้ง่ายสะดวกสบายสิ้นเปลืองทรัพยากรไม่มากนัก ทั้งยังไม่เป็นการสร้างภาวะยุ่งยากใจให้แก่ผู้บริการหรือผู้มาใช้บริการมากเกินไป

จากแนวคิดการให้บริการสาธารณะข้างต้นเมื่อพิจารณาแล้วแสดงให้เห็นว่าเป้าหมายของการให้บริการสาธารณะ คือ การสร้างความพอใจให้เกิดแก่ผู้รับบริการและต้องเป็นไปด้วยความเสมอภาคตรงต่อเวลา เพียงพอ เสมอและประหยัดจึงกล่าวได้ว่า การที่จะวัดว่าการให้บริการสาธารณะบรรลุเป้าหมายเพียงไร คือ การวัดความพึงพอใจของผู้รับบริการเพื่อเป็นการประเมินผลการปฏิบัติงานของหน่วยงานที่มีหน้าที่ให้บริการว่ามีความสามารถตอบสนองต่อความต้องการเพียงไร

ปัฐม มณีโรจน์ (2524 อ้างใน พัทธ์ชัย ตรีชิติม, 2538:38) ได้ให้ความหมายของการบริการสาธารณะว่าเป็นการบริการในฐานะที่เป็นหน้าที่ของหน่วยงานที่มีอำนาจการกระทำเพื่อตอบสนองต่อความต้องการเพื่อให้เกิดความพอใจ จากความหมายนี้จึงเป็นการพิจารณาการให้บริการว่าประกอบด้วยผู้ให้บริการและผู้รับบริการ โดยฝ่ายแรกถือปฏิบัติเป็นหน้าที่ที่ต้องให้บริการเพื่อให้ฝ่ายหลังเกิดความพอใจ

มิลเลท (Millet. 1954 : 38) ความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อการบริการของหน่วยงานรัฐ คือ ความรู้สึกของประชาชนที่ประเมินจากสิ่งต่างๆ เหล่านี้ คือ

1. การให้บริการอย่างเสมอภาค (Equitable Service) คือ ความยุติธรรมในการบริหารงานของภาครัฐที่มีฐานคติที่ว่าคนทุกคนเท่าเทียมกัน ดังนั้นประชาชนทุกคนจะได้รับการปฏิบัติอย่างเท่าเทียมกันในแง่ของกฎหมาย ไม่มีการแบ่งแยกกีดกันในการให้บริการประชาชนจะได้รับการปฏิบัติในฐานะที่เป็นปัจเจกบุคคลที่ใช้มาตรฐานเดียวกัน

2. การให้บริการอย่างทันเวลา (Time Service) คือ ในการบริการจะต้องมองว่าการให้บริการสาธารณะจะต้องตรงเวลา ผลการปฏิบัติงานของหน่วยงานภาครัฐจะถือว่าไม่มีประสิทธิภาพเลย ถ้าไม่มีการตรงเวลาซึ่งสร้างความไม่พึงพอใจในการให้บริการแก่ประชาชน

3. การให้บริการอย่างเพียงพอ (Ample Service) คือ การให้บริการสาธารณะต้องมีลักษณะ มีจำนวนให้บริการและสถานที่ให้บริการอย่างเหมาะสม มิลเลทเห็นว่าความเสมอภาคและตรงต่อเวลาจะไม่มี ความหมายเลยถ้ามีจำนวนการให้บริการที่ไม่เพียงพอและสถานที่ตั้งที่ให้บริการสร้างความไม่ยุติธรรมให้เกิดขึ้นแก่ผู้รับบริการ

4. การบริการอย่างต่อเนื่อง (Continuous Service) คือ การให้บริการที่เป็นไปอย่างสม่ำเสมอ โดยยึดประโยชน์สาธารณะเป็นหลักไม่ใช่ยึดความพอใจของหน่วยงานที่ให้บริการว่าจะให้หรือจะหยุดบริการเมื่อใดก็ได้

5. การบริการอย่างก้าวหน้า (Progressive Service) คือ การให้บริการสาธารณะที่มีการปรับปรุงคุณภาพและผลการปฏิบัติงาน กล่าวอีกนัยหนึ่งคือการเพิ่มประสิทธิภาพหรือสามารถที่จะทำหน้าที่ได้มากขึ้น โดยใช้ทรัพยากรเท่าเดิม

เวเบอร์ (Weber 1966:340) ได้ให้ทัศนะเกี่ยวกับการให้บริการว่า การจะให้บริการมีประสิทธิภาพและเป็นประโยชน์ต่อประชาชนมากที่สุด คือ การให้บริการที่ไม่คำนึงถึงตัวบุคคลหรือเป็นการให้บริการที่ปราศจากอารมณ์ ไม่มีความชอบพอใจเป็นพิเศษทุกคนได้รับการปฏิบัติเท่าเทียมกันตามหลักเกณฑ์เมื่ออยู่ในสภาพที่เหมือนกัน

3. แนวคิดเกี่ยวกับการให้บริการขององค์การบริหารส่วนตำบลตามหลักธรรมาภิบาล

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (2541: 19 – 20) กล่าวถึงความหมายของ
 ธรรมรัฐหรือธรรมาภิบาล ไว้หลายประการ

1. ประชาธิปไตย หมายถึง กระบวนการความสัมพันธ์ระหว่างภาครัฐ ภาคสังคม ภาคเอกชน และ
 ประชาชนโดยทั่วไปในการที่จะทำให้การบริหารราชการแผ่นดินดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ มี
 คุณภาพ โปร่งใส และตรวจสอบได้

2. ประชาธิปไตย หมายถึง การที่กลไกของรัฐทั้งทางการเมืองและการบริหารมีความแข็งแกร่ง
 มีประสิทธิภาพ สะอาดโปร่งใส รับผิดชอบ

3. ประชาธิปไตย หมายถึง การบริหารหรือการปกครองที่ดี หรือการปกครองหรือการบริหาร
 เป็นธรรม โดยมีองค์ประกอบ 3 ประการ คือ ความโปร่งใส (Transparency) การตรวจสอบได้
 (Accountability) และความมีประสิทธิภาพ (Efficiency)

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการบริหารจัดการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542
 (อ้างถึงใน สุดจิต 2543:13-24) ได้ระบุหลักการของค่านิยม การบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี
 ไว้ดังนี้ การบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีเป็นแนวทางสำคัญในการจัดระเบียบให้สังคมทั้ง
 ภาครัฐ ภาคธุรกิจเอกชนและภาคประชาชนซึ่งครอบคลุมถึงฝ่ายวิชาการ ฝ่ายปฏิบัติการ ฝ่ายราชการ
 และฝ่ายธุรกิจสามารถอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข มีความรู้สึกสามัคคีและร่วมกันเป็นพลังก่อให้เกิดการ
 พัฒนาอย่างยั่งยืน และเป็นส่วนส่งเสริมความเข้มแข็งหรือสร้างภูมิคุ้มกันแก่ประเทศเพื่อบรรเทา
 ป้องกันหรือแก้ไขเยียวยาภาวะวิกฤติภัยอันตรายที่อาจจะมีมาในอนาคต เพราะสังคมจะรู้สึกถึงความ
 ยุติธรรม ความโปร่งใสและการมีส่วนร่วม คุณลักษณะสำคัญของศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของการ
 ปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขสอดคล้องกับความเป็นไทย
 รัฐธรรมนูญและกระแสโลกปัจจุบัน (สุดจิต นิमितกุล 2543:13-24)

เกษียร เตชะพีระ (2541:30-32) กล่าวถึงโดยในความหมายของธรรมาภิบาลหรือธรรมรัฐ
 โดยได้เสนอความหมายออกเป็น 3 ลักษณะ คือ 1. ธรรมรัฐอำนาจนิยม หมายถึงการมองธรรมรัฐใน
 ทศนะของฝ่ายความมั่นคง เช่นกองทัพ ฝ่ายปกครองและภาคราชการ โดยสัมพันธ์กับการอธิบาย
 บทบาทของทางราชการในการสร้างธรรมรัฐในสังคมไทยในที่นี้หมายถึงรัฐเป็นเจ้าของธรรม การ
 สร้างธรรมรัฐในภาครัฐคือการใช้กลไกทางการเมืองอันได้แก่รัฐธรรมนูญ ระดับรัฐบาลคือการ
 ปฏิรูประบบราชการให้มีขนาดเล็กลงและทำให้เกิดประสิทธิภาพมากขึ้น การแก้ไขปัญหาอุปสรรคใน
 วงราชการและการสร้างความโปร่งใสในการบริหารราชการ โดยเฉพาะระบบข้อมูลสาธารณะที่
 ประชาชนพึงรู้ 2. ธรรมรัฐเสรีนิยม หมายถึงการมองธรรมรัฐในแง่ธุรกิจนิกจัดการสมัยใหม่เป็น
 แนวคิดด้านเปิดเสรีโดยเป็นเรื่องของการบริหารให้เกิดผลสำเร็จโดยไม่เกี่ยวกับอุดมการณ์ทางการเมือง

ซึ่งมีองค์ประกอบที่จำเป็น ได้แก่ การมีส่วนร่วมจากประชาชน (Participation) มีหลักการและความรับผิดชอบ (Accountability) การสามารถคาดการณ์ได้ (Predictability) และความโปร่งใส (Transparency) ตลอดจนมีระบบกฎหมายที่มีความยุติธรรม (Rule of Law) 3.รัฐธรรมนูญชุมชนนิยาม หมายถึงรัฐธรรมนูญในแนวคิดเรื่องกระจายอำนาจ เสริมความเข้มแข็งให้แก่ภาคสังคมที่จะไปตรวจสอบภาครัฐและเอกชน ได้ โดยให้ความสำคัญต่อแนวคิดเรื่องความร่วมมือระหว่างกลุ่มต่างๆ เพื่อให้เกิดการถักทอทางสังคมและการเสริมสร้างความเข้มแข็งให้ภาคประชาชน โดยสัมพันธ์กับประชาธิปไตย

ธีรยุทธ บุญมี (2541:1) ได้ให้ความหมายของธรรมาภิบาลว่าเป็นกระบวนการความสัมพันธ์ระหว่างภาครัฐ ภาคสังคม ภาคเอกชน และประชาชน โดยทั่วไป ในการที่จะทำให้การบริหารราชการแผ่นดินดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ มีคุณธรรม โปร่งใส ยุติธรรมและตรวจสอบได้ ทั้งนี้ยังได้เสนอว่ารัฐธรรมนูญแห่งชาติเป็นยุทธศาสตร์ที่ถูกต้องในการแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจของชาติ แนวทางที่ถูกคือทางสายกลางคือการพึ่งพาตนเองและเสริมปัญญาไทยใจสากล รัฐธรรมนูญแห่งชาติเป็นการเคลื่อนไหวอย่างมีพลังขององค์กรท้องถิ่น ประชาคม ชุมชน เพื่อเข้าใจปัญหาพึ่งพาตนเอง ช่วยตนเอง ปฏิรูปตนเองขณะเดียวกันก็เพื่อความเข้มแข็งที่จะตรวจสอบสิ่งที่ไม่ดีงามได้อย่างจริงจัง รูปแบบรัฐธรรมนูญแห่งชาติก็คือ การยกระดับกระบวนการความสัมพันธ์ความร่วมมือของส่วนต่างๆ ในสังคม อันได้แก่ภาครัฐ ภาคสังคม และเอกชน สถาบันสำคัญของประเทศ คือชุมชน ประชาคม ภูมิภาคและระดับชาติในลักษณะรูปธรรมมีพลัง

ชัยอนันต์ สมุทวณิช (2541) ได้ให้ความหมายของธรรมาภิบาลว่าการที่กลไกของรัฐทั้งการเมืองและการบริหารมีความเข้มแข็ง มีประสิทธิภาพ สะอาด โปร่งใส และรับผิดชอบต่อเป็นการให้ความสำคัญกับภาครัฐและรัฐบาลเป็นค้ำหลัก

บวรศักดิ์ อุวรรณโณ (2544:10) ได้ให้ความหมายของธรรมาภิบาลว่าเป็นระบบโครงสร้างกระบวนการและความสัมพันธ์ของภาครัฐ ภาคธุรกิจเอกชน และภาคประชาสังคมในการบริหารจัดการเศรษฐกิจ การเมือง และสังคมของรัฐซึ่งเป็นการบริหารจัดการที่ดี

ปรีชา ช่างขวัญยืน(2542:103) ได้ให้ความหมายของธรรมาภิบาลว่าเป็นรัฐที่มุ่งความดีงามความมีศีลธรรมเป็นจุดหมายสูงสุด ความมั่นคงของรัฐมีไว้เพื่อกระจายทรัพย์สินไปสู่คนทุกหมู่เหล่าไม่ให้เดือดร้อนด้วยเรื่องอุปโลกบริโภค โนน โยบายนด้านเศรษฐกิจนั้นต้องได้ทรัพย์สินมาด้วยความชอบธรรมและมีส่วนเกื้อกูลประชาชนการใช้ทรัพย์สินก็ต้องใช้โดยธรรมมุ่งสิ่งที่เป็นธรรม เป็นความดี สนับสนุนให้คนประพฤติดีคนควรบูชาความดีไม่ใช่ทรัพย์สิน ด้วยเหตุนี้ธรรมาภิบาลจึงมุ่งเน้นสร้างคนให้มีคุณงามความดี ให้บูชาคุณงามความดีมากกว่าจะเน้นระบอบการปกครอง

ปรีชา เวสารัชช(2542:45) กล่าวถึงในความหมายของการบริหารจัดการที่ดีซึ่งหมายถึง กลไกการทำงานของหน่วยงานใดๆไม่ว่ารัฐบาล ระบบราชการ หรืออะไรก็ตามที่มีรูปแบบวิธีการ

บริหารจัดการที่ดี โคนพิจารณาในสามเรื่องหลักๆ ได้แก่ หลักการที่ดี วิธีการที่ดี และผลลัพธ์ที่ดีที่
คุณภาพด้วย คือจะต้องมีประสิทธิภาพ มีประสิทธิผลเป็นธรรม โปร่งใสและมีความรับผิดชอบ

..... ออร์พินท์ สทโฆชัย ใช้คำว่า”กลไกประชารัฐ” หมายถึงการกระทำ กระบวนการหรือ
อำนาจในการบริหารการปกครอง ซึ่งเมื่อใช้กับรัฐแล้วก็น่าจะมีความหมายใกล้เคียงเกี่ยวข้องกับคำว่า
ภาครัฐ(State) อาจหมายถึงทั้งรัฐบาล (Government) และระบบราชการ (Civil Service)

..... อนันท์ ปัญญารุณ (2541:5) ได้ให้ความหมายของธรรมาภิบาลว่าเป็นผลลัพธ์ของการ
จัดกิจการซึ่งบุคคลและสถาบันทั่วไป ภาครัฐและภาคเอกชนมีผลประโยชน์ร่วมกันได้กระทำลงไปผ่าน
หลายทางมีลักษณะเป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องซึ่งอาจนำไปสู่การผสมผสานผลประโยชน์
ที่หลากหลายและขัดแย้งกันได้ โดยสาระธรรมาภิบาลหรือ Good Governance คือองค์ประกอบที่ทำให้
เกิดการจัดการอย่างมีประสิทธิภาพเพื่อให้แน่ใจว่านโยบายที่กำหนดไว้จะได้ผลหมายถึงการมีบรรทัด
ฐาน

..... จากความหมายและแนวคิดที่เกี่ยวกับธรรมาภิบาล (Good Governance) ที่นักวิชาการ
และหน่วยงานต่างๆซึ่งได้แก่ ชีรยุทธ บุญมี,อนันท์ ปัญญารุณ,ประเวศ วะสี และอีกหลายๆท่านได้
ให้ความหมายไว้ว่านั่น พอสรุปได้ดังนี้ การบริหารงานของภาครัฐในทุกๆด้านโดยชอบธรรมและมี
ประสิทธิภาพโดยเน้นการใช้กระบวนการ การมีส่วนร่วมจากทุกส่วนของสังคมไม่ว่าจะเป็นภาครัฐ
ภาคเอกชนและภาคประชาชนอย่างจริงจังและต่อเนื่อง เพื่อให้ประเทศมีพื้นฐานประชาธิปไตยที่
เข้มแข็ง มีความชอบธรรมด้านกฎหมายมีเสถียรภาพ มีโครงสร้างการบริหารที่มีประสิทธิภาพ มีความ
โปร่งใสและสามารถตรวจสอบได้

..... ลักษณะเงื่อนไขของธรรมาภิบาลมีหลักสำคัญ 6 ประการ ดังนี้(วิศรา รัตนสมัย 2543:26)

1.หลักการมีส่วนร่วมของสาธารณชน (Public Participation) คือกระบวนการที่
ประชาชนมีโอกาสและมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจอย่างเท่าเทียมกัน (Equity) ไม่ว่าจะเป็น
โอกาสในการเข้าร่วมทางตรงหรือทางอ้อมโดยผ่านกลุ่มผู้แทนราษฎรที่ได้รับการเลือกตั้งจาก
ประชาชนโดยชอบธรรม การเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมอย่างเสรีนี้รวมถึงการให้เสรีภาพแก่
สื่อมวลชนและการให้เสรีภาพแก่สาธารณชนในการแสดงความคิดเห็นอย่างสร้างสรรค์ คุณลักษณะ
สำคัญประการหนึ่งที่สาธารณชนจะมีส่วนร่วมคือการมีรูปแบบการปกครองและการบริหารงานที่
กระจายอำนาจ(Decentralization)

2.หลักความสุจริตและโปร่งใส (Honesty and Transparency) คือกลไกการบริหารที่มี
ความสุจริตและ โปร่งใสซึ่งรวมถึงการมีระบบคึกฉีกและการดำเนินงานที่เปิดเผยมตรงไปตรงมา
ประชาชนสามารถเข้าถึงและรับข้อมูลข่าวสารได้อย่างเสรี เป็นธรรม ถูกต้อง และมีประสิทธิภาพซึ่ง
หมายถึงการที่ผู้เกี่ยวข้องทั้งหมดไม่ว่าจะเป็นหน่วยงานกำกับดูแลและประชาชนสามารถตรวจสอบและ
ติดตามผลได้

3. หลักพื้นฐานความรับผิดชอบต่อสังคม(Political Legitimacy) คือความรับผิดชอบในบทบาทหน้าที่ที่มีต่อสาธารณชนโดยมีการจัดองค์กรหรือการกำหนดกฎเกณฑ์ที่เป็นการดำเนินงานเพื่อสนองต่อความต้องการของกลุ่มต่างๆในสังคมอย่างเป็นธรรมในความหมายนี้จะรวมถึงการที่มี Bureaucracy Accountability และ Political Accountability ซึ่งจะมีความหมายที่มากกว่าความรับผิดชอบเฉพาะต่อผู้บังคับบัญชาหรือกลุ่มผู้เป็นบารมีเชิงที่ให้การสนับสนุนทางการเมืองแต่จะครอบคลุมถึงพื้นฐานความรับผิดชอบที่มีต่อสังคมโดยรวมการที่จะมีพื้นฐานรับผิดชอบต่อสังคมเช่นนี้ องค์กร หน่วยงานและผู้เกี่ยวข้องต้องพร้อมและต้องสามารถที่จะถูกตรวจสอบและวัดผลการดำเนินงานทั้งในเชิงปริมาณ คุณภาพ ประสิทธิภาพ และการใช้ทรัพยากรสาธารณะซึ่งคุณลักษณะของความโปร่งใสของระบบจึงเป็นหัวใจสำคัญในการสร้าง Accountability

4. หลักกลไกการเมืองที่ชอบธรรม (Political Legitimacy) คือเป็นกลไกที่มีองค์ประกอบของผู้เป็นรัฐบาลหรือผู้เข้าร่วมบริหารประเทศที่มีความชอบธรรมเป็นที่ยอมรับของคนในสังคม โดยรวมไม่ว่าจะเป็นการแต่งตั้งหรือเลือกตั้งจะต้องเป็นรัฐบาลที่ได้รับการยอมรับจากประชาชนว่า ด้วยความสุจริต มีความเที่ยงธรรม และมีความสามารถที่จะบริหารประเทศได้

5. หลักเกณฑ์ที่ยุติธรรมและชัดเจน(Fair Legal Framework and Predictability) คือมีกรอบของกฎหมายที่ยุติธรรมและเป็นธรรมสำหรับกลุ่มคนต่างๆในสังคมซึ่งกฎหมายมีการบังคับใช้ และสามารถใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพเป็นกฎหมายที่ชัดเจนซึ่งคนในสังคมทุกส่วนเข้าใจสามารถคาดหวังและรู้ว่าจะเกิดผลอย่างไรเมื่อดำเนินการตามกฎเกณฑ์ของสังคม สิ่งเหล่านี้เป็นการประกันความมั่นคง ความศรัทธา และความเชื่อมั่นของประชาชน

6. หลักประสิทธิภาพและประสิทธิผล(Efficiency and Effectiveness) คือเป็นกลไกที่มีคุณภาพในการดำเนินงานไม่ว่าจะเป็นด้านกระบวนการการจัดองค์กร การจัดสรรบุคคลและการใช้ทรัพยากรสาธารณะต่างๆอย่างคุ้มค่าและเหมาะสม

องค์การบริหารส่วนตำบลเป็นองค์กรปกครองท้องถิ่นที่ใกล้ชิดกับประชาชนมากที่สุด มีศักยภาพในการให้บริการสาธารณะแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนและตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างแท้จริง สิ่งที่ทำทลายองค์การบริหารส่วนตำบลอยู่ในขณะนี้คือการปรับกลยุทธ์ทัศนคติ วิธีคิด วิธีการทำงานของบุคคลขององค์การบริหารส่วนตำบลไปสู่การเป็น “ราชการยุคใหม่” มุ่งปฏิบัติเพื่อเป้าหมาย คือ การพัฒนาท้องถิ่นให้เจริญก้าวหน้าและให้ประชาชนในท้องถิ่นมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

4. แนวคิดเกี่ยวกับการให้บริการตามหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี

หลักการมาภิบาลของสำนักงานข้าราชการพลเรือนเป็นผลมาจากการประชุมประจำปีระหว่างส่วนราชการกับสำนักงาน ก.พ. เมื่อวันที่ 23 ธันวาคม 2542 ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี(พ.ศ. 2542)ซึ่งประกอบด้วยหลักการสำคัญ 6 ประการ ได้แก่ (กัลยา เนติประวัติ 2544:11-13)

1. หลักนิติธรรม หมายถึง การตรากฎหมายถูกต้องเป็นธรรม การกำหนดกฏกติกาและการปฏิบัติตามกฏกติกาที่ตกลงกันไว้อย่างเคร่งครัดโดยคำนึงถึงสิทธิเสรีภาพความยุติธรรมของสมาชิก

ในระดับองค์กร หมายถึง กฎ กติกา ที่ใช้ในการบริหารงานภายใน เช่น การมาทำงาน หรือการประชุมให้ตรงเวลา การให้บริการประชาชนให้เสมอกันรวมถึงข้อตกลงในการสับเปลี่ยนหน้าที่กันภายในองค์กร

2. หลักคุณธรรม หมายถึง การยึดมั่นในความถูกต้องดีงามการส่งเสริมสนับสนุนให้ประชาชนพัฒนาตนเองไปพร้อมกันเพื่อให้คนไทยมีความซื่อสัตย์ จริ่งใจ ขยัน อดทน มีระเบียบวินัย ประกอบอาชีพสุจริตเป็นนิสัยประจำชาติ

ในระดับองค์กร หมายถึง เจ้าหน้าที่ของรัฐจะต้องปฏิบัติงานหรือให้บริการให้มีประสิทธิภาพให้ความยุติธรรมกับประชาชนอย่างเท่าเทียมกันรวมทั้งจัดระบบงานที่ตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนและปฏิบัติตามข้อบังคับว่าด้วยจรรยาบรรณข้าราชการคือมีจรรยาบรรณต่อตนเอง ต่อหน่วยงาน ต่อผู้ร่วมงาน ต่อประชาชนและสังคม

3.หลักความโปร่งใส หมายถึง การสร้างความไว้วางใจซึ่งกันและกันของคนในชาติ โดยปรับปรุงกลไกการทำงานขององค์กรทุกวงการให้มีความโปร่งใส มีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์อย่างตรงไปตรงมาด้วยภาษาที่เข้าใจง่าย ประชาชนเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้สะดวกและมีกระบวนการให้ประชาชนตรวจสอบได้อย่างถูกต้องชัดเจน

ในระดับองค์กรหมายถึง ประชาชนรู้ขั้นตอนที่มาติดต่องานและสามารถตรวจสอบการทำงานได้ และภายในองค์กรต้องมีความโปร่งใสในการตัดสินใจการบริหารงาน เงิน คน มีการสื่อสารที่ดีภายในด้วย

4.หลักการมีส่วนร่วม หมายถึง เปิดโอกาสให้ประชาชนรับรู้และเสนอความคิดเห็นในการตัดสินใจปัญหาสำคัญของประเทศไม่ว่าด้วยการแสดงความคิดเห็น การได้สวนสาธารณะ การประวิจรรย์ และการแสดงประชามติ

ในระดับองค์กรหมายถึง การวางระบบการรับฟังความคิดเห็นและการรับเรื่องราวร้องทุกข์ที่จะให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมและขณะเดียวกันภายในองค์กรเองจะต้องมีการสนับสนุนการมีส่วนร่วมในการบริหารงานภายในด้วย

5.หลักความรับผิดชอบ หมายถึง การตระหนักในสิทธิหน้าที่ ความสำนึกในความรับผิดชอบต่อสังคม การใส่ใจปัญหาสาธารณะของบ้านเมืองและกระตือรือร้นในการแก้ไขปัญหา ตลอดจนเคารพในความคิดเห็นที่แตกต่าง

ในระดับองค์กร หมายถึงการกำหนดโครงสร้างและระบบการใช้อำนาจรัฐใหม่ มีการกระจายอำนาจการตัดสินใจลงสู่ระดับล่าง เพื่อให้ความรับผิดชอบต่อทุกระดับมีความชัดเจนและมีรายงานประจำปีรายงานผลการปฏิบัติงานที่มีตัวชี้วัดความสำเร็จ

6.หลักความคุ้มค่า หมายถึงการบริหารจัดการและใช้ทรัพยากรที่มีจำนวนจำกัดเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนรวมโดยการธรรมาภิบาลให้คนไทยมีความประหยัดใช้ของอย่างคุ้มค่าและบริการให้มีประสิทธิภาพสามารถแข่งขันได้ในตลาดโลก

ในระดับองค์กรหมายถึง ผู้บริหารต้องทบทวนงานในความรับผิดชอบต่อทั้งหมดเพื่อพิจารณาถ่ายโอนงานที่มีภาคธุรกิจ เอกชน หรือภาคประชาชน

5. รูปแบบโครงสร้างอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล

องค์การบริหารส่วนตำบลเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบหนึ่งที่มีมากที่สุด ในจำนวนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบอื่น ถูกจัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 มีฐานะเป็นนิติบุคคล มีความเป็นอิสระในการดำเนินงานภายในขอบเขตที่กฎหมายกำหนด มีรายได้และมีทรัพย์สินเป็นของตนเอง ซึ่งปัจจุบันมีองค์การบริหารส่วนตำบลทั้งสิ้น จำนวน 6,620 แห่ง (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น 1 : 2549)

5.1 โครงสร้างขององค์การบริหารส่วนตำบล

องค์การบริหารส่วนตำบลมีโครงสร้างการบริหารงานตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 (ฉบับที่ 5) มีโครงสร้างการบริหารงาน 2 ส่วน ประกอบด้วย

5.1.1 สภาองค์การบริหารส่วนตำบล ประกอบด้วย สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลที่มาจากการเลือกตั้งโดยราษฎรผู้มีสิทธิเลือกตั้งในแต่ละหมู่บ้านในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล หมู่บ้านละ 2 คน ถ้าองค์การบริหารส่วนตำบลใดมีเพียง 1 หมู่บ้าน ให้องค์การบริหารส่วนตำบลมีสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลจำนวน 6 คน และถ้าองค์การบริหารส่วนตำบลใดมี 2 หมู่บ้าน ให้มีสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลหมู่บ้านละ 3 คน ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลและรองประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลเลือกจากสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลตามมติของสภาองค์การบริหารส่วนตำบล สภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจหน้าที่

5.1.1.1 ให้ความเห็นชอบแผนพัฒนาเพื่อเป็นแนวทางในการบริหารจัดการขององค์การบริหารส่วนตำบล

5.1.1.2 พิจารณาและให้ความเห็นชอบร่างข้อบัญญัติตำบล ร่างข้อบัญญัติ
งบประมาณรายจ่ายประจำปี และร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม

5.1.1.3 ควบคุมการปฏิบัติงานของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลให้เป็นไปตาม
นโยบายและแผนพัฒนาตำบล กฎหมาย ระเบียบ และข้อบังคับของทางราชการ

5.1.2 นายกองค์การบริหารส่วนตำบล ประกอบด้วย นายกองค์การบริหารส่วนตำบล
หนึ่งคน มาจากการเลือกตั้งของประชาชนโดยตรง และรองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลไม่เกิน
2 คน ซึ่งมาจากการแต่งตั้งของนายกองค์การบริหารส่วนตำบล อำนาจหน้าที่ของนายกองค์การ
บริหารส่วนตำบล มี 4 ประการ ดังนี้ (วฤทธิ สารฤทธิคาม. 2548 : 16)

1) บริหารกิจการขององค์การบริหารส่วนตำบลให้เป็นไปตามมติ ข้อบัญญัติและ
แผนพัฒนาตำบล และรับผิดชอบการบริหารราชการขององค์การบริหารส่วนตำบล

2) จัดทำแผนพัฒนาตำบลและงบประมาณรายจ่ายประจำปี เพื่อเสนอให้
สภาองค์การบริหารส่วนตำบลพิจารณาให้ความเห็นชอบ

3) รายงานการปฏิบัติงานและการใช้จ่ายเงินให้สภาองค์การบริหารส่วนตำบลทราบ
อย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง

4) ปฏิบัติหน้าที่อื่น ๆ ตามที่ทางราชการมอบหมาย

5.2 โครงสร้างหน่วยงานขององค์การบริหารส่วนตำบล

5.2.1 สำนักปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล ทำหน้าที่เกี่ยวกับงานทั่วไป งานธุรการ งาน
การเจ้าหน้าที่ งานสวัสดิการ งานการประชุม งานเกี่ยวกับการตราข้อบัญญัติ งานนิติการ
งานการพาณิชย์ งานรัฐพิธี งานประชาสัมพันธ์ งานจัดทำแผนพัฒนาตำบล

5.2.2 ส่วนการคลัง ทำหน้าที่เกี่ยวกับการรับเงิน การเบิกจ่ายเงิน การฝากเงิน การเก็บ
รักษาเงิน การตรวจเงิน การหักภาษีรายได้และการนำส่งภาษี งานเกี่ยวกับการตัดโอนเงิน เงินเดือน
งานรายงานทางการเงิน เงินคงเหลือประจำวัน งานอนุมัติเบิกตัดปีและขอขยายเวลาเบิกจ่ายเงิน งาน
จัดทำงบแสดงฐานะทางการเงิน งบทรัพย์สิน หนี้สิน งบโครงการเงินสะสม งานจัดทำบัญชีทุก
ประเภท งานทะเบียนคุมการเงิน รายได้ รายจ่าย

5.2.3 ส่วนโยธา ทำหน้าที่เกี่ยวกับงานสำรวจ ออกแบบ เขียนแบบ อาคาร สะพาน
แหล่งน้ำ งานประมาณราคา งานควบคุมอาคาร งานก่อสร้าง งานควบคุมการก่อสร้าง งาน
ซ่อมบำรุง

5.3 ภารกิจขององค์การบริหารส่วนตำบล

พระราชบัญญัติตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 บัญญัติให้องค์การบริหารส่วนตำบลมีภารกิจและหน้าที่พัฒนาตำบลทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม นอกจากนี้ภายใต้บังคับแห่งกฎหมาย องค์การบริหารส่วนตำบลยังต้องมีภารกิจและหน้าที่ในการจัดระบบบริการสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่น แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ

5.3.1 ภารกิจและหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล ได้แก่

- 1) จัดให้มีจัดให้มีและบำรุงรักษาทางน้ำและทางบก
- 2) รักษาความสะอาดของถนน ทางน้ำ ทางเดินและที่สาธารณะ รวมทั้งกำจัด

ขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล

- 3) ป้องกันและระงับโรคติดต่อ
- 4) ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
- 5) ส่งเสริมการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
- 6) ส่งเสริมการพัฒนาสตรี เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุ และคนพิการ
- 7) คุ้มครอง ดูแล และบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- 8) บำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่นและวัฒนธรรมอันดี

ของท้องถิ่น

- 9) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ทางราชการมอบหมายโดยจัดสรรงบประมาณหรือ

บุคลากรให้ตามความจำเป็นและสมควร

5.3.2 ภารกิจและหน้าที่ที่อาจจัดทำในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งแต่ละ

องค์การบริหารส่วนตำบลสามารถเลือกทำได้ตามความจำเป็นและความต้องการของท้องถิ่นแต่ละแห่ง ได้แก่

- 1) ให้มีน้ำเพื่อการอุปโภค บริโภคและการเกษตร
- 2) ให้มีและบำรุงไฟฟ้าหรือแสงสว่างโดยวิธีอื่น
- 3) ให้มีและบำรุงรักษาทางระบายน้ำ
- 4) ให้มีและบำรุงสถานที่ประชุม การกีฬา การพักผ่อนหย่อนใจและ

สวนสาธารณะ

- 5) ให้มีและส่งเสริมกลุ่มเกษตรกรและกิจการสหกรณ์
- 6) ส่งเสริมให้มีอุตสาหกรรมในครอบครัว
- 7) บำรุงส่งเสริมการประกอบอาชีพของราษฎร
- 8) การคุ้มครองดูแลและรักษาทรัพย์สินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน
- 9) หาผลประโยชน์จากทรัพย์สินขององค์การบริหารส่วนตำบล

- 10) ให้มีตลาด ท่าเทียบเรือ และท่าข้าม
- 11) กิจการเกี่ยวกับการพาณิชย์
- 12) การท่องเที่ยว
- 13) การผังเมือง

5.4 การจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล

5.4.1 ประเภทของแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล

- 1) แผนยุทธศาสตร์
- 2) แผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล 5 ปี
- 3) แผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลประจำปี

5.4.2 องค์การจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล ได้แก่

1) คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล

ประกอบด้วย ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล เป็นประธานกรรมการ รองปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล หัวหน้าสำนักปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล หัวหน้าส่วนต่าง ๆ ขององค์การบริหารส่วนตำบลทุกส่วน ผู้มีความรู้ด้านการวางแผนที่คณะกรรมการพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลคัดเลือกจำนวนไม่เกิน 3 คน เป็นกรรมการและพนักงานส่วนตำบลที่ได้รับมอบหมายเป็นกรรมการและเลขานุการ คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล มีหน้าที่กำหนดแผนงาน โครงการให้สอดคล้องกับแนวการพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบล วิเคราะห์และประสานแผนงานโครงการขององค์การบริหารส่วนตำบล จัดทำร่างแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล

2) คณะกรรมการพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล ประกอบด้วย นายกองกิจการ

บริหารส่วนตำบล เป็นประธาน รองนายกองกิจการบริหารส่วนตำบล สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลที่สภาองค์การบริหารส่วนตำบลคัดเลือกไม่เกิน 3 คน ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้นำองค์กรภาคเอกชนหรือองค์กรประชาชนที่นายกองกิจการบริหารส่วนตำบลคัดเลือกไม่เกิน 5 คน กำหนดในพื้นที่ยังองค์การบริหารส่วนตำบลตั้งอยู่ ปลัดอำเภอผู้ประสานงานประสานประจำตำบล เป็นกรรมการ ผู้ที่นายกองกิจการบริหารส่วนตำบลมอบหมายเป็นกรรมการ และผู้ช่วยเลขานุการ คณะกรรมการพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลมีหน้าที่กำหนดแนวทางการพัฒนาให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนพัฒนาจังหวัด แผนพัฒนาอำเภอ การผังเมือง ปัญหาขององค์การบริหารส่วนตำบลและให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาการบริหาร ติดตามประเมินผลแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล พิจารณาให้ความเห็นชอบร่างแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล

สำนักวิทยบริการฯ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม วิทยานิพนธ์ งานวิจัย

3) ศูนย์ประสานการพัฒนางานองค์การบริหารส่วนตำบล ประกอบด้วย นายกองดีการ
บริหารส่วนตำบลและปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลทุกแห่งในอำเภอสำหรับการเลือกประธานรอง
ประธานเลขานุการ และผู้ช่วยเลขานุการศูนย์ประสานงานพัฒนางานองค์การบริหาร
ส่วนตำบลนั้น ดำเนินการโดยให้นายอำเภอเรียกประชุม ศูนย์ประสานการพัฒนางานองค์การบริหาร
ส่วนตำบลคราวแรกเพื่อให้ศูนย์ประสานการพัฒนางานองค์การบริหารส่วนตำบลเลือกประธาน และ
รองประธาน ตำแหน่งละหนึ่งคน จากนายกองดีการบริหารส่วนตำบลและเลือกเลขานุการและ
ผู้ช่วยเลขานุการตำแหน่งละหนึ่งคนจากปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล วาระการดำรงตำแหน่งและ
เงื่อนไขอื่น ๆ ให้เป็นไปตามมติของศูนย์ประสานการพัฒนางานองค์การบริหารส่วนตำบล ศูนย์ประสาน
การพัฒนางานองค์การบริหารส่วนตำบลมีหน้าที่ตรวจสอบวิเคราะห์ประสานแผนงาน โครงการของ
องค์การบริหารส่วนตำบล และพิจารณาให้ความเห็นร่างแผน 5 ปี และร่างแผนประจำปีขององค์การ
บริหารส่วนตำบล

4) การจัดทำแผนพัฒนางานองค์การบริหารส่วนตำบล เนื่องจากแผนพัฒนางานองค์การ
บริหารส่วนตำบลมี 3 ประเภท ดังนั้น การจัดทำแผนพัฒนางานองค์การบริหารส่วนตำบล
จึงได้แก่การจัดทำยุทธศาสตร์การพัฒนา การจัดทำแผนพัฒนางานองค์การบริหารส่วนตำบล 5 ปี และ
การจัดทำแผนพัฒนางานองค์การบริหารส่วนตำบลประจำปี โดยมีรายละเอียด ดังนี้

4.1) การจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา

เนื่องจากยุทธศาสตร์การพัฒนางานองค์การบริหารส่วนตำบล หมายถึง
ยุทธศาสตร์การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมที่องค์การบริหารส่วนตำบลจัดทำขึ้นเพื่อแสดงลักษณะ
สภาพเศรษฐกิจและสังคมขององค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งมีองค์ประกอบสำคัญ 2 ประการ คือ

4.1.1) วิสัยทัศน์ หมายถึง ความคาดหวังในอนาคต

4.2.2) แนวทางการดำเนินงาน หมายถึง กิจกรรมต่างๆ ที่จะต้องจัดทำ
เพื่อให้บรรลุวิสัยทัศน์ที่กำหนดไว้ ดังนั้นการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ขององค์การบริหารส่วนตำบล
จึงเป็นการกำหนดความคาดหวังในลักษณะและสภาพเศรษฐกิจ และสังคมขององค์การบริหาร
ส่วนตำบล เพื่อให้บรรลุความคาดหวังที่กำหนดไว้

4.2) การจัดทำแผนพัฒนางานองค์การบริหารส่วนตำบล 5 ปี

การจัดทำแผนพัฒนางานองค์การบริหารส่วนตำบล 5 ปี เป็นแผนพัฒนา
เศรษฐกิจและสังคมขององค์การบริหารส่วนตำบล อันมีลักษณะเป็นนโยบาย แนวทาง โครงการ
ในการพัฒนางานองค์การบริหารส่วนตำบลนั้นให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
แผนพัฒนาจังหวัด โดยมีระยะเวลา 5 ปี โดยประชาชน ประชาคม ได้มีส่วนร่วมในการเสนอ
ปัญหาและความต้องการของตนเอง การจัดทำแผนพัฒนางานองค์การบริหารส่วนตำบล 5 ปี มี
วัตถุประสงค์เพื่อแปลงยุทธศาสตร์การพัฒนาให้เป็นรูปธรรมในรูปแบบแผนงาน โครงการ และกิจกรรม

ในการพัฒนา เพื่อใช้เป็นกรอบในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลประจำปี และเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการประสานพัฒนา กับหน่วยงานอื่น ๆ

4.3) การจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลประจำปี

การจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลประจำปี แผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมขององค์การบริหารส่วนตำบล อันมีลักษณะเป็นแนวทางปฏิบัติ และรายการประสานแผนงานและโครงการของจังหวัด อำเภอ ตำบล และการดำเนินงานของประชาชนในองค์การบริหารส่วนตำบลซึ่งจัดทำขึ้นสำหรับปีงบประมาณแต่ละปี เพื่อพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม และแก้ไขปัญหาของประชาชนในองค์การบริหารส่วนตำบล การจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลประจำปีมีวัตถุประสงค์เพื่อแปลงแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล 5 ปี ไปสู่การปฏิบัติ และเพื่อใช้เป็นแนวทางในการจัดทำข้อบัญญัติงบประมาณประจำปี การจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลประจำปีต้องทำให้แล้วเสร็จภายในเดือนมิถุนายนของทุกปี

5.4.3 การงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบล

วิธีการงบประมาณเป็นการแสดงแผนการปฏิบัติงานตามภารกิจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่ได้วางแผนไว้ ประกอบกับนโยบายของรัฐบาล กระทรวงมหาดไทย จังหวัด เพื่อจัดทำนโยบาย ของคณะผู้บริหาร ให้ปรากฏเป็นรูปธรรม ในรูปของตัวเลข จำนวนเงินว่าจะทำอะไร เป็นเงินค่าอะไรบ้าง รายการละเท่าใด วิธีการใด การตั้งงบประมาณจึงเป็นเครื่องมือของ ผู้บริหารใช้ในการ กำกับควบคุมเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน ให้ปฏิบัติงานตามที่ได้วางแผนไว้ เป็นเครื่องมือของสภาท้องถิ่นที่จะควบคุมดูแลนโยบาย และการปฏิบัติงานของคณะผู้บริหาร และเป็นเครื่องมือของ ประชาชนในการควบคุมดูแล ผู้ที่ประชาชนได้เลือกเข้ามาบริหาร ท้องถิ่นอีกครั้งหนึ่ง เมื่อสิ้นปีงบประมาณ หากได้มีการวิเคราะห์ประเมินผล การใช้จ่ายเงินแล้ว ผู้บริหารสามารถใช้เป็น ข้อมูลเพื่อแก้ไข ปัญหาของประชาชนในปีต่อไปได้ นับว่างบประมาณรายจ่าย มีความสำคัญ ต่อบุคคล ทุกระดับดับในท้องถิ่นควรให้ความสนใจ การจัดทำงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบลมี 3 ขั้นตอนดังนี้

1) หัวหน้าส่วนต่างๆ จัดทำแผนงบประมาณการรายรับ และประมาณการรายจ่ายเสนอให้ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่งบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบล

2) หัวหน้าส่วนการคลัง รวบรวมรายงานการเงินและสถิติต่างๆ ของทุกส่วนเพื่อใช้ประกอบการคำนวณขอตั้งงบประมาณของเจ้าหน้าที่งบประมาณ

3) เจ้าหน้าที่งบประมาณดำเนินการ

3.1) ทำการสำรวจ พิจารณา ตรวจสอบ และวิเคราะห์ข้อมูลสภาพปัญหาขององค์การบริหารส่วนตำบล พร้อมทั้งศึกษาแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลประจำปี เพื่อใช้เป็นแนวทางในการกำหนดงบประมาณรายจ่ายประจำปีขององค์การบริหารส่วนตำบล

3.2) งบประมาณการรายรับของปีที่จะขอตั้งงบประมาณ ซึ่งประกอบด้วยรายได้จากหมวดต่าง ดังนี้

3.2.1) หมวดภาษีอากร

3.2.2) หมวดค่าธรรมเนียม

3.2.3) หมวดรายได้จากทรัพย์สิน

3.2.4) หมวดรายได้จากสาธารณูปโภค

3.2.5) หมวดเงินอุดหนุน

3.2.6) หมวดรายได้เบ็ดเตล็ด

3.3) ตั้งงบประมาณรายจ่ายให้สอดคล้องกับประมาณการรายรับ ซึ่ง

งบประมาณรายจ่ายประจำปีขององค์การบริหารส่วนตำบลจำแนกเป็นงบประมาณรายจ่ายทั่วไป และงบประมาณรายจ่ายเฉพาะการ โดยประมาณรายจ่ายทั่วไป ประกอบด้วย

3.3.1) รายจ่ายงบกลาง

3.3.2) รายจ่ายตามแผนงาน ได้แก่ หมวดเงินเดือนและค่าจ้างประจำ หมวดค่าจ้างชั่วคราว หมวดค่าตอบแทนใช้สอยและวัสดุ หมวดค่าสาธารณูปโภค หมวดเงินอุดหนุน และหมวดรายจ่ายอื่น

3.4) นำร่างงบประมาณรายจ่ายประจำปีเสนอต่อนายกองค์การบริหารส่วนตำบลเพื่อพิจารณาอนุมัติให้ตั้งงบประมาณยอดใดเป็นงบประมาณรายจ่ายประจำปี ให้เจ้าหน้าที่งบประมาณรวบรวมและจัดทำเป็นร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี

4) นายกองค์การบริหารส่วนตำบล นำร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีเสนอความเห็นชอบต่อสภาองค์การบริหารส่วนตำบลภายในวันที่ 15 สิงหาคม สภาองค์การบริหารส่วนตำบลต้องพิจารณาให้แล้วเสร็จภายใน 30 วัน ที่ได้รับร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายนั้น

5) นายกองค์การบริหารส่วนตำบลนำร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีที่สภาองค์การบริหารส่วนตำบลเห็นชอบแล้ว เสนอขออนุมัติต่อนายอำเภอ

6) เมื่อนายอำเภออนุมัติแล้ว ให้นายกองค์การบริหารส่วนตำบลลงชื่อทำข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี และประกาศใช้ข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายนั้น โดยปิดประกาศไว้โดยเปิดเผยเพื่อให้ประชาชนทราบ ณ ที่ทำการองค์การบริหารส่วนตำบล

7) จัดส่งสำเนาข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีให้นายอำเภอ เพื่อ
อำเภอจะได้รวบรวมรายงานให้จังหวัดทราบภายในระยะเวลาไม่เกิน 30 วัน นับแต่วันประกาศใช้

5.4.4 การจัดเก็บรายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบล

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 มาตรา 78 ได้กำหนดว่ารัฐ
ต้องกระจายอำนาจให้ท้องถิ่นพึ่งตนเองและตัดสินใจในกิจการได้เอง พัฒนาเศรษฐกิจท้องถิ่นและ
ระบบสาธารณูปโภคและสาธารณูปการ ตลอดจนโครงสร้างพื้นฐานสารสนเทศในท้องถิ่นให้ทั่วถึง
และเท่าเทียมกันทั่วประเทศ รวมทั้งพัฒนาจังหวัดที่มีความพร้อมให้เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
ขนาดใหญ่ โดยคำนึงเจตนารมณ์ของประชาชนในจังหวัดนั้น และมาตรา 284 กำหนดให้องค์กร
ปกครองส่วนท้องถิ่นทั้งหลายย่อมมีความเป็นอิสระในการกำหนดนโยบาย การปกครอง การบริหาร
การบริหารงานบุคคล การเงินและการคลัง และมีอำนาจหน้าที่ของตนเองโดยเฉพาะการกำหนด
อำนาจและหน้าที่ระหว่างรัฐกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและระหว่างองค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น
ด้วยกันเอง ให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติโดยคำนึงถึงการกระจายอำนาจเพิ่มขึ้น ให้แก่ท้องถิ่น
เป็นสำคัญ (สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง. 2549 : 1)

ดังนั้น เมื่อมีการจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปี องค์การบริหารส่วนตำบล
จะต้องทำการจัดเก็บและจัดหารายได้ตามที่กฎหมายกำหนดไว้ ซึ่งมีทั้งที่เป็นองค์การบริหาร
ส่วนตำบลจัดเก็บเองและได้รับจัดสรรจากหน่วยงานอื่น ทั้งนี้ เพื่อให้มีเงินงบประมาณสำหรับ
นำมาใช้จ่ายในการดำเนินการตามข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี รายได้ขององค์การบริหาร
ส่วนตำบล มีดังนี้

- 1) รายได้ที่จัดเก็บเอง
 - 1.1) ภาษีโรงเรือนและที่ดิน
 - 1.2) ภาษีบำรุงท้องที่
 - 1.3) ภาษีป้าย
 - 1.4) อากรฆ่าสัตว์
- 2) รายได้ที่ส่วนกลางเก็บและจัดสรรให้กับองค์การบริหารส่วนตำบล
 - 2.1) ภาษีมูลค่าเพิ่ม
 - 2.2) ค่าธรรมเนียมสนามบิน
 - 2.3) ภาษีการพนัน
 - 2.4) ภาษีเพื่อการศึกษา
 - 2.5) ค่าใช้น้ำบาดาล

อสังหาริมทรัพย์

- 3) รายได้ที่ส่วนกลางจัดเก็บให้
 - 3.1) ค่าธรรมเนียมการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมเกี่ยวกับ
 - 3.2) ภาษีและค่าธรรมเนียมรถยนต์ และล้อเลื่อน
- 4) รายได้ที่ส่วนกลางจัดเก็บเพิ่มให้ท้องถิ่น
 - 4.1) ภาษีธุรกิจเฉพาะ
 - 4.2) ภาษีสรรพสามิต
 - 4.3) ภาษีสุรา
 - 4.4) ค่าแสดมปียาสูบ
 - 4.5) ค่าธรรมเนียมใบอนุญาต ขายสุรา
 - 4.6) ค่าธรรมเนียมใบอนุญาต เล่นการพนัน
- 5) รายได้จากทรัพยากรธรรมชาติ
 - 5.1) ค่าภาคหลวงแร่
 - 5.2) ค่าภาคหลวงปิโตรเลียม
 - 5.3) อากรังนก
- 6) ค่าธรรมเนียมและรายได้อื่น
 - 6.1) ค่าธรรมเนียม ค่าใบอนุญาต
 - 6.2) ค่าตอบแทนและค่าปรับในกิจการที่กฎหมายมอบหน้าที่
 - 6.3) ค่าธรรมเนียมใด ๆ จากผู้ซึ่งใช้ หรือได้ประโยชน์จากบริการ
 - 6.4) รายได้อื่นตามที่กฎหมายบัญญัติ
 - 6.5) ค่าธรรมเนียมอื่นใดที่ไม่ขัดกับ กฎหมายโดยออกเป็นข้อบัญญัติ
- 7) รายรับขององค์การบริหารส่วนตำบล
 - 7.1) รายได้จากทรัพย์สินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
 - 7.2) รายได้จากสาธารณูปโภค
 - 7.3) รายได้จากการพาณิชย์และการทำกิจการ ไม่ว่าจะดำเนินการเอง หรือร่วมกับบุคคลอื่นหรือจากสหการ
 - 7.4) เงินช่วยเหลือจากต่างประเทศ องค์กรต่างประเทศ หรือองค์กรระหว่างประเทศ
 - 7.5) รายได้จากการจำหน่ายพันธบัตร
 - 7.6) เงินกู้จากกระทรวง ทบวง กรม องค์กร หรือนิติบุคคลต่าง ๆ

- 7.7) รายได้จากการจำหน่ายพันธบัตร
- 7.8) รายได้จากการจำหน่ายพันธบัตร
- 7.9) เงินกู้จากต่างประเทศ องค์การต่างประเทศ หรือองค์การระหว่าง

ประเทศ

- 7.10) เงินและทรัพย์สินอย่างอื่นที่มีผู้อุทิศให้
- 7.11) เงินช่วยเหลือหรือเงินค่าตอบแทน
- 7.12) รายได้จากทรัพย์สินของแผ่นดินหรือรายได้จากทรัพย์สินของ

รัฐวิสาหกิจที่ดำเนินการเพื่อมุ่งหากำไรในเขตขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

6. บริบทพื้นที่ศึกษา

6.1. ประวัติอำเภออมลาลาย

อำเภออมลาลายมีประวัติความเป็นมาสมัยเดียวกับท้าวโสมพะมิตร ตั้งเมืองกาฬสินธุ์เมื่อ พ.ศ. 2334 และได้รับพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งให้เป็นพระยาชัยสุนทร ครองเมืองกาฬสินธุ์เป็นคนแรก ผู้ครองเมืองกาฬสินธุ์จึงได้บรรดาศักดิ์เป็นพระยาชัยสุนทรติดต่อกันมาเป็นเวลาหลายคน จนถึงพระยาชัยสุนทรคนที่ 7 ชื่อท้าวกิ่ง ประมาณปี พ.ศ. 2396 มีราชวงศ์เกษ เป็นว่าที่อุปราช ต่อมาพระยาชัยสุนทร (กิ่ง) กับท้าวหนูน้อยชายได้ไปเข้าเฝ้าพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว เพื่อขอรับพระราชทานสัญญาบัตรในการเป็นเจ้าเมืองกาฬสินธุ์ และขอพระราชทานให้ท้าวหนูน้อยชายเป็นอุปราชด้วย ซึ่งได้รับพระราชทานตามที่พระยาชัยสุนทร (กิ่ง) ต้องการ เมื่อเป็นดังนี้ ความบาดหมางแตกแยกก็เกิดขึ้นตลอดเวลาระหว่างพระยาชัยสุนทร (กิ่ง) และอุปราชหนูน้อยชาย กับราชวงศ์เกษ อีกฝ่ายหนึ่ง ครั้นประมาณปี 2460 พระยาชัยสุนทรกับราชวงศ์เกษ จึงพากันลงไปที่กรุงเทพมหานคร เพราะตกลงกันไม่ได้ในที่สุดราชวงศ์เกษ จึงขอเข้าเฝ้ากราบบังคมทูล พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ขอแยกจากราชวงศ์กาฬสินธุ์ ริมแม่น้ำป่าหวางจากเมืองเดิมประมาณ 18 กิโลเมตร ที่ตั้งเมืองบริเวณนี้เป็นดงใหญ่ อุดมสมบูรณ์เป็นที่ราบมีต้นไม้ใหญ่นานาชนิด และมีดินมะขามใหญ่เป็นจำนวนมาก คนจึงเรียกกันว่า “ดงขามเฒ่า” มีทั้งหนองน้ำ มีทั้งบัวนานาชนิด พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวจึงมีพระบรมราชานุญาตให้ตั้งเมืองขึ้น บริเวณที่เรียกว่า ปากน้ำดอกไม้ ที่ไหลมาบรรจบกับลำป่าหวางและมีพระมหากรุณาธิคุณโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งราชวงศ์เกษ ขึ้นเป็นพระราชนุรักษ์ (เกษ) เจ้าเมืองอมลาลายเป็นคนแรก โดยมีเมืองสหัสขันธ์ และเมืองกุฉินารายณ์ (ปัจจุบันคืออำเภอกุฉินารายณ์) มาขึ้นด้วย พระราชนุรักษ์ (เกษ) ปกครองเมืองอมลาลายอยู่ประมาณ 11 ปี ก็ถึงแก่กรรม เมืองสหัสขันธ์ และเมืองกุฉินารายณ์ ก็แยกตัวออกจากการปกครอง เมื่อราวปี พ.ศ. 2421 ครั้นปี 2422 จึงโปรด

เกล้าตั้งอุปราชทองบุตรของพระราชบริหาร (เกษ) ขึ้นเป็นพระราชบริหารแทนพ่อ แล้วตั้งราชวงศ์บัวน้อยชายคนที่ 2 เป็นอุปราช หลวงวิไลยบุษ น้อยชายคนที่ 3 เป็นราชวงศ์ บริหารเมืองมกลาไสยจนถึงราชการที่ 5 สมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวได้ทรงปรับปรุงแบบการปกครองบ้านเมืองขึ้นใหม่ โดยแบ่งเป็นกระทรวงในส่วนภูมิภาคหัวเมืองใหญ่ๆ ตั้งขึ้นเป็นมณฑลอำเภออมกลาไสย ก็ให้เป็นอำเภอขึ้นตรงต่อมณฑลอุบลราชธานี แล้วขึ้นตรงต่อมณฑลร้อยเอ็ด ต่อมาสมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ระหว่างปี 2453 - 2468 ได้มีการปรับปรุงกิจการบ้านเมืองอีก โดยยุบมณฑลเป็นจังหวัด และตั้งอำเภอใหญ่ๆ เป็นจังหวัด อำเภอเมืองกาฬสินธุ์ได้ยกฐานะเป็นจังหวัดในปี พ.ศ. 2456 เมืองมกลาไสยอยู่ในเขตการปกครองของจังหวัดกาฬสินธุ์และได้ชื่อใหม่ว่า อำเภออมกลาไสย มีหลวงพิพัฒน์มกลาเขตเป็นนายอำเภอคนแรก

6.2. สภาพทั่วไป

6.2.1 ลักษณะพื้นที่ตั้ง อำเภออมกลาไสยตั้งอยู่ทางทิศใต้ของจังหวัดกาฬสินธุ์ ห่างจากตัวจังหวัด 12 กิโลเมตร ห่างจากกรุงเทพมหานคร 531 กิโลเมตร ใช้เวลาเดินทางจากจังหวัดกาฬสินธุ์ถึงอำเภอประมาณ 15 นาที

6.2.1 เนื้อที่ อำเภออมกลาไสยมีเนื้อที่ประมาณ 325.58 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 203,487.5 ไร่

6.2.2 อาณาเขตติดต่อ

ทิศเหนือ ติดต่อกับ อำเภอเมืองกาฬสินธุ์ จังหวัดกาฬสินธุ์

ทิศใต้ ติดต่อกับ อำเภอจันทหาร จังหวัดร้อยเอ็ด

ทิศตะวันออก ติดต่อกับ อำเภอร่องคำ จังหวัดกาฬสินธุ์

ทิศตะวันตก ติดต่อกับ กิ่งอำเภอม้องชัย จังหวัดกาฬสินธุ์

6.2.3 ลักษณะภูมิประเทศ สภาพพื้นที่ พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ราบลุ่ม เหมาะแก่การทำการเกษตร มีแม่น้ำที่สำคัญไหลผ่าน 2 สาย คือ ลำน้ำปาว และลำน้ำชี มีระบบชลประทานลำน้ำปาวครอบคลุมพื้นที่ กว่าร้อยละ 72 ของพื้นที่ทั้งหมด

6.2.4 พื้นที่และการใช้ประโยชน์ พื้นที่ส่วนใหญ่ของอำเภออมกลาไสย ใช้ประโยชน์ทางด้านการเกษตรทั้งสิ้น 177,082 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 87 ของพื้นที่ทั้งหมด

6.2.5 ลักษณะภูมิอากาศ ลักษณะภูมิอากาศเป็นแบบมรสุม มี 3 ฤดู คือฤดูร้อนเริ่มตั้งแต่เดือนมีนาคมถึงเดือนพฤษภาคม ฤดูฝนเริ่มตั้งแต่เดือนพฤษภาคม ถึง เดือน ตุลาคม ฤดูหนาวเริ่มตั้งแต่เดือนพฤศจิกายนถึงเดือนกุมภาพันธ์

6.2.6 การปกครอง

การปกครองท้องที่ แบ่งออกเป็น 7 ตำบล และ เทศบาล 3 แห่ง ดังนี้

1.องค์การบริหารส่วนตำบลกมลาไสย ได้จัดตั้งจากสภาตำบลกมลาไสยเป็น

องค์การบริหารส่วนตำบลกมลาไสย เมื่อวันที่ 16 ธันวาคม 2539

ที่ตั้ง องค์การบริหารส่วนตำบลกมลาไสยตั้งอยู่ที่ทิศตะวันตกเฉียงใต้ของอำเภอ
กมลาไสย ห่างจากอำเภอกมลาไสยประมาณ 4 กิโลเมตร

ทิศเหนือมีอาณาเขตติดต่อกับเขตเทศบาลตำบลห้วยโพธิ์ อำเภอเมือง
จังหวัดกาฬสินธุ์

ทิศตะวันตกมีอาณาเขตติดต่อกับเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโนนศิลาเลิง
อำเภอฆ้องชัย จังหวัดกาฬสินธุ์

ทิศตะวันออกมีอาณาเขตติดต่อกับเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหลักเมือง
อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์

ทิศใต้มีอาณาเขตติดต่อกับเขตองค์การบริหารส่วนตำบลชัยภูมิ,เทศบาล
ตำบลหนองแปน อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์

พื้นที่ องค์การบริหารส่วนตำบลกมลาไสย มีพื้นที่โดยประมาณ 25 ตร.กม.
หรือ 15,625 ไร่

จำนวนหมู่บ้าน จำนวนหมู่บ้านในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลกมลาไสยมี
ทั้งหมด 10 หมู่บ้าน

จำนวนประชากร (ที่ว่าการอำเภอ กมลาไสย ข้อมูล ณ วันที่ 31 มีนาคม 2551)
องค์การบริหารส่วนตำบลกมลาไสย มีประชากรทั้งหมด 5,109 คน แยกเป็นชาย 2,486 คน เป็นหญิง
2,623 คน

วิสัยทัศน์ “องค์การบริหารส่วนตำบลกมลาไสยจะเป็นเมืองน่าอยู่ ด้วยการ
บริหารจัดการที่ดี ร่วมมือจากทุกภาคส่วน ข้าวหอมมะลิเลื่องชื่อ หนองเรือสาธารณะเป็นใจ”

2.องค์การบริหารส่วนตำบลหลักเมือง มีลักษณะเป็นที่ลุ่ม ที่ดอน ที่ดินอุดมสมบูรณ์ มีคลองชลประทานไหลผ่าน

ที่ตั้ง ตำบลหลักเมืองตั้งอยู่ทางทิศตะวันออกของอำเภอกมลาไสย ห่างจากอำเภอกมลาไสย ประมาณ 3 กิโลเมตร มีอาณาเขตติดต่อกับจังหวัด อำเภอดำบลใกล้เคียงดังนี้
ทิศเหนือ มีอาณาเขตติดต่อกับตำบลห้วยโพธิ์ อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์
ทิศใต้ มีอาณาเขตติดต่อกับตำบลธัญญา,ตำบลคงสิง อำเภอกมลาไสย
จังหวัดกาฬสินธุ์

ทิศตะวันออก มีอาณาเขตติดต่อกับตำบล โพนงามและตำบลโคกสมบูรณ์
อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์

ทิศตะวันตก มีอาณาเขตติดต่อกับตำบลกมลาไสยและตำบลธัญญา อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์

พื้นที่ องค์การบริหารส่วนตำบลหลักเมือง มีพื้นที่โดยประมาณ 38.22 ตร.กม. หรือ 23,887 ไร่ 2 งาน

จำนวนหมู่บ้าน จำนวนหมู่บ้านในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหลักเมือง มีทั้งหมด 14 หมู่บ้าน

จำนวนประชากร (ที่ว่าการอำเภอกมลาไสย ข้อมูล ณ วันที่ 31 มีนาคม 2551)
องค์การบริหารส่วนตำบลกมลาไสย มีประชากรทั้งหมด 6,019 คน แยกเป็นชาย 2,990 คน เป็นหญิง 3,029 คน

วิสัยทัศน์ “หลักเมืองนำอยู่ สุขุมชนเข้มแข็ง แหล่งทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรม นำพาเศรษฐกิจพอเพียง”

3.องค์การบริหารส่วนตำบลคงสิง พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ราบลุ่มมีลำน้ำป่าวและลำน้ำชี ซึ่งเป็นลำน้ำขนาดใหญ่มีน้ำตลอดปีไหลผ่าน

ที่ตั้ง องค์การบริหารส่วนตำบลกมลาไสยตั้งอยู่ทิศตะวันตกเฉียงใต้ของอำเภอกมลาไสย ห่างจากอำเภอกมลาไสยประมาณ 4 กิโลเมตร

ทิศเหนือมีอาณาเขตติดต่อกับเขตตำบล โพนงามและตำบลหลักเมือง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์

ทิศตะวันตกมีอาณาเขตติดต่อกับเขตองค์การบริหารส่วนตำบลธัญญา
อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์

ทิศตะวันออกมีอาณาเขตติดต่อกับเขตองค์การบริหารส่วนตำบลเหล่าอ้อย
อำเภอร่องคำ จังหวัดกาฬสินธุ์

ทิศใต้มีอาณาเขตติดต่อกับเขตองค์การบริหารส่วนตำบลเจ้าท่า อำเภอกมลา
ไสย จังหวัดกาฬสินธุ์

พื้นที่ องค์การบริหารส่วนตำบลคงลิ่ง มีพื้นที่โดยประมาณ 39.5 ตร.กม.หรือ
24,683 ไร่

จำนวนหมู่บ้าน จำนวนหมู่บ้านในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลคงลิ่ง มี
ทั้งหมด 17 หมู่บ้าน

จำนวนประชากร (ที่ว่าการอำเภอกมลาไสย ข้อมูล ณ วันที่ 31 มีนาคม 2551)
องค์การบริหารส่วนตำบลกมลาไสย มีประชากรทั้งหมด 10,428 คน แยกเป็นชาย 5,190 คน เป็น
หญิง 5,238 คน

วิสัยทัศน์ “ชุมชนน่าอยู่ ผู้คนน่ารัก ยึดหลักคุณธรรม นำพัฒนาสิ่งแวดล้อม
พร้อมให้บริการ ประสานแก้ไข ก้าวไกลการศึกษา ประชาลอดภัย มุ่งให้ชุมชนเข้มแข็ง”

4.องค์การบริหารส่วนตำบลเจ้าท่า สภาพพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ราบ มีคลอง
ชลประทานไหลผ่านและมีแม่น้ำชีไหลผ่าน ตลอดจนมีแหล่งน้ำธรรมชาติมากมายเหมาะแก่การทำนา
และปลูกพืชฤดูแล้ง

ที่ตั้ง องค์การบริหารส่วนตำบลเจ้าท่าตั้งอยู่ทางทิศใต้ของอำเภอกมลาไสย และ
ทิศใต้ของจังหวัดกาฬสินธุ์ ห่างจากอำเภอกมลาไสยประมาณ 15 กิโลเมตร และห่างจากตัวเมืองจังหวัด
กาฬสินธุ์ประมาณ 29 กิโลเมตร และมีเขตพื้นที่ติดต่อกับองค์กรปกครองท้องถิ่นดังนี้

ทิศเหนือมีอาณาเขตติดต่อกับเขตตำบลธัญญา,ตำบลคงลิ่ง อำเภอ กมลา
ไสย จังหวัดกาฬสินธุ์

ทิศตะวันตกมีอาณาเขตติดต่อกับเขตองค์การบริหารส่วนตำบลธัญญา
อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์

ทิศตะวันออกมีอาณาเขตติดต่อกับเขตองค์การบริหารส่วนตำบลคงลิ่ง,
ตำบลดินคำ เขตอำเภอจังหาร จังหวัดร้อยเอ็ด

ทิศใต้มีอาณาเขตติดต่อกับเขตองค์การบริหารส่วนตำบลลำชี อำเภอหนองชัย
และตำบลดินคำ อำเภอจังหาร จังหวัดร้อยเอ็ด

พื้นที่ องค์การบริหารส่วนตำบลเจ้าท่า มีพื้นที่โดยประมาณ 25,625 ไร่
จำนวนหมู่บ้าน จำนวนหมู่บ้านในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลเจ้าท่า
มีทั้งหมด 16 หมู่บ้าน

จำนวนประชากร (ที่ว่าการอำเภอกมลาไสย ข้อมูล ณ วันที่ 31 มีนาคม 2551)
องค์การบริหารส่วนตำบลเจ้าท่า มีประชากรทั้งหมด 8,263 คน แยกเป็นชาย 4,165 คน เป็นหญิง
4,098 คน

วิทยาลัย “ชุมชนเข้มแข็ง แหล่งการศึกษาวัฒนธรรมท้องถิ่น แผ่นดินเกษตร
อุตสาหกรรม นำเทคโนโลยีข่าวสาร การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม”

5.องค์การบริหารส่วนตำบลธัญญา องค์การบริหารส่วนตำบลธัญญา ตั้งอยู่ในทิศใต้
ของอำเภอกมลาไสย ห่างจากอำเภอกมลาไสยประมาณ 9 กิโลเมตรและห่างจากจังหวัดกาฬสินธุ์
ประมาณ 25 กิโลเมตร และมีเขตพื้นที่ติดต่อกับองค์กรปกครองท้องถิ่นดังนี้

ทิศเหนือมีอาณาเขตติดต่อกับเขตตำบลกมลาไสยและตำบลหลักเมือง
อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์

ทิศตะวันตกมีอาณาเขตติดต่อกับเขตองค์การบริหารส่วนตำบลเหล่ากลาง
อำเภอฆ้องชัยและเทศบาลตำบลหนองเปาน อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์

ทิศตะวันออกมีอาณาเขตติดต่อกับเขตองค์การบริหารส่วนตำบลคงลิ่งและ
ตำบลเจ้าท่า อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์

ทิศใต้มีอาณาเขตติดต่อกับเขตองค์การบริหารส่วนตำบลม่วงลาดและตำบล
คงสิงห์ อำเภอจันทหาร จังหวัดร้อยเอ็ด

พื้นที่ องค์การบริหารส่วนตำบลธัญญา มีพื้นที่โดยประมาณ 33.4 ตร.กม.

จำนวนหมู่บ้าน จำนวนหมู่บ้านในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลธัญญา
มีทั้งหมด 7 หมู่บ้าน

จำนวนประชากร (ที่ว่าการอำเภอกมลาไสย ข้อมูล ณ วันที่ 31 มีนาคม 2551)
องค์การบริหารส่วนตำบลเจ้าท่า มีประชากรทั้งหมด 3,331 คน แยกเป็นชาย 1,684 คน เป็นหญิง
1,647 คน

วิทยาลัย “ธัญญาท้องถิ่นนำอยู่ มุ่งสู่เกษตรอินทรีย์ การบริหารจัดการที่ดี”

6.องค์การบริหารส่วนตำบลโคกสมบูรณ์ องค์การบริหารส่วนตำบลโคกสมบูรณ์มี
สภาพทางกายภาพเป็นที่ราบสูงติดต่อกับเขตป่าสงวนแห่งชาติ พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นดินทรายไม่อุ้มน้ำ
ค่อนข้างแข็ง

ที่ตั้ง องค์การบริหารส่วนตำบลโคกสมบูรณ์ ตั้งอยู่ที่ทิศตะวันออกเฉียงเหนือ
ของอำเภอกมลาไสย ห่างจากอำเภอกมลาไสย 30 กิโลเมตร และห่างจากจังหวัดกาฬสินธุ์ประมาณ 20
กิโลเมตร มีอาณาเขตติดต่อกับตำบลใกล้เคียงดังนี้

ทิศเหนือมีอาณาเขตติดต่อกับเขตตำบลอนจาน กิ่งอำเภอดอนจาน
จังหวัดกาฬสินธุ์

ทิศตะวันตกมีอาณาเขตติดต่อกับเขตองค์การบริหารส่วนตำบลเชียงเครือ
อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์

ทิศตะวันออกมีอาณาเขตติดต่อกับเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสามัคคี

อำเภอร่องคำ จังหวัดกาฬสินธุ์

ทิศใต้มีอาณาเขตติดต่อกับเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโพนงาม อำเภอ

กมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์

พื้นที่ องค์การบริหารส่วนตำบลโคกสมบูรณ์ มีพื้นที่โดยประมาณ 11,812 ไร่ หรือประมาณ 18.90 ตร.กม.

จำนวนหมู่บ้าน จำนวนหมู่บ้านในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโคกสมบูรณ์ มีทั้งหมด 9 หมู่บ้าน

จำนวนประชากร (ที่ว่าการอำเภอกมลาไสย ข้อมูล ณ วันที่ 31 มีนาคม 2551)

องค์การบริหารส่วนตำบลโคกสมบูรณ์ มีประชากรทั้งหมด 5,371 คน แยกเป็นชาย 2,437 คน เป็นหญิง 2,934 คน

7.องค์การบริหารส่วนตำบลโพนงาม เป็นที่ราบลุ่ม พื้นที่ตอนล่างเป็นที่ราบลุ่ม มีแม่น้ำป่าวไหลผ่าน และมีแหล่งน้ำเพื่อการเกษตรและเพื่ออุปโภคบริโภค

ที่ตั้ง องค์การบริหารส่วนตำบลโพนงาม ตั้งอยู่ทิศตะวันออกเฉียงเหนือของอำเภอกมลาไสย ห่างจากอำเภอกมลาไสย 12 กิโลเมตร และห่างจากจังหวัดกาฬสินธุ์ประมาณ 20 กิโลเมตร มีอาณาเขตติดต่อกับตำบลใกล้เคียงดังนี้

ทิศเหนือมีอาณาเขตติดต่อกับเขตตำบลโคกสมบูรณ์ อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์

ทิศตะวันตกมีอาณาเขตติดต่อกับเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหลักเมือง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์

ทิศตะวันออกมีอาณาเขตติดต่อกับเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสามัคคี อำเภอร่องคำ จังหวัดกาฬสินธุ์

ทิศใต้มีอาณาเขตติดต่อกับเขตองค์การบริหารส่วนตำบลคงสิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์

พื้นที่ องค์การบริหารส่วนตำบลโพนงาม มีพื้นที่โดยประมาณ 30,535 ไร่ หรือประมาณ 48.856 ตร.กม.

จำนวนหมู่บ้าน จำนวนหมู่บ้านในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโพนงาม มีทั้งหมด 13 หมู่บ้าน

จำนวนประชากร(ที่ว่าการอำเภอกมลาไสย ข้อมูล ณ วันที่ 31 มีนาคม 2551)

องค์การบริหารส่วนตำบลโพนงาม มีประชากรทั้งหมด 7,900 คน แยกเป็นชาย 3,841 คน เป็นหญิง 4,059 คน

วิสัยทัศน์ “เป็นตำบลน่าอยู่ ทนต่อการเปลี่ยนแปลงทางด้านสังคม เศรษฐกิจ การเมือง การบริหาร โดยมีเป้าหมายสุดท้ายเพื่อให้ประชาชนมีคุณภาพที่ดีพึ่งตนเองได้อย่างยั่งยืน”

สภาพเศรษฐกิจ ส่วนใหญ่เป็นการเกษตร สภาพการผลิตพืชเศรษฐกิจที่สำคัญ ได้แก่ข้าวนาปี นาปรัง ถั่วลิสง ข้าวโพดหวาน พืชผัก ส่วนการปศุสัตว์ส่วนมากจะเลี้ยงโค กระบือ ไก่ เป็ดเทศ เป็นต้น ส่วนการประมงส่วนใหญ่จะเป็นการเลี้ยงปลากินพืชในนา และในบ่อ

การอุตสาหกรรม มีโรงงานอุตสาหกรรม จำนวน 288 แห่ง แยกเป็นขนาดเล็ก 260 แห่ง โรงงานที่ประกอบกิจการต้องแจ้งเจ้าหน้าที่ จำนวน 5 แห่ง และต้องขออนุญาตก่อตั้ง 15 แห่ง

การพาณิชย์ มีร้านค้าที่จดทะเบียนพาณิชย์แล้ว 757 แห่ง มีสถานบริการน้ำมัน เชื้อเพลิงขนาดใหญ่ จำนวน 5 แห่ง มีธนาคาร 3 แห่ง คือ ธนาคารออมสิน ธนาคารเพื่อการเกษตร และสหกรณ์การเกษตร และธนาคารไทยพาณิชย์ มีสหกรณ์ จำนวน 9 แห่ง

การท่องเที่ยว มีแหล่งท่องเที่ยวสำคัญ คือ โบราณสถานเมืองฟ้าแดดสงยาง ตั้งอยู่บ้านเสมา หมู่ที่ 7 ตำบลหนองแปน เป็นแหล่งชุมชนโบราณ สร้างขึ้นในสมัยทวารวดี ราวพุทธศตวรรษที่ 12-16 มีเนื้อที่ประมาณ 500 ไร่ มีซากโบราณที่สำคัญ เช่น พระธาตุยาอุ ไบเสมาหินจำหลัก และซากโบราณพบทั่วไปในบริเวณเมือง โดยใช้เส้นทาง กมลาไสย - มหาสารคาม ระยะทางห่างจากตัวอำเภอกมลาไสยประมาณ 7 กิโลเมตร นอกจากนี้ยังมีงานประเพณีที่มีชื่อเสียง คือ บุญประเพณีแข่งเรือยาวประจำปี บริเวณลำน้ำป่าว ซึ่งในแต่ละปีจะมีนักท่องเที่ยวมาเที่ยวเป็นจำนวนมาก

หน่วยงานการศึกษา

1. โรงเรียนรวมทั้งสิ้น จำนวน 43 โรงเรียน
2. โรงเรียนปริยัติธรรม จำนวน 22 แห่ง
3. ศูนย์อบรมเด็กเล็กก่อนเกณฑ์ จำนวน 33 แห่ง
4. ศูนย์การเรียนนอกโรงเรียน จำนวน 1 แห่ง

การศาสนา มีวัดและที่พักสงฆ์ ประมาณ 71 แห่ง ประชาชนส่วนใหญ่นับถือ

ศาสนาพุทธ

สรุปข้อมูลประชากร

1.องค์การบริหารส่วนตำบลกมลาไสย มีจำนวนประชากรทั้งหมด 5,109 คน

ชาย จำนวน 2,486 คน

หญิง จำนวน 2,623 คน

| | |
|---|----------------|
| 2.องค์การบริหารส่วนตำบลหลักเมือง มีจำนวนประชากรทั้งหมด | 6,019 คน |
| ชาย | จำนวน 2,990 คน |
| หญิง | จำนวน 3,029 คน |
| 3.องค์การบริหารส่วนตำบลดงลิง มีจำนวนประชากรทั้งหมด | 10,428 คน |
| ชาย | จำนวน 5,190 คน |
| หญิง | จำนวน 5,238 คน |
| 4.องค์การบริหารส่วนตำบลเข้าท่า มีจำนวนประชากรทั้งหมด | 8,263 คน |
| ชาย | จำนวน 4,165 คน |
| หญิง | จำนวน 4,098 คน |
| 5.องค์การบริหารส่วนตำบลรัษฎา มีจำนวนประชากรทั้งหมด | 3,331 คน |
| ชาย | จำนวน 1,684 คน |
| หญิง | จำนวน 1,647 คน |
| 6.องค์การบริหารส่วนตำบลโคกสมบูรณ์ มีจำนวนประชากรทั้งหมด | 5,371 คน |
| ชาย | จำนวน 2,437 คน |
| หญิง | จำนวน 2,934 คน |
| 7.องค์การบริหารส่วนตำบลโพนงาม มีจำนวนประชากรทั้งหมด | 7,900 คน |
| ชาย | จำนวน 3,841 คน |
| หญิง | จำนวน 4,059 คน |

7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

7.1 งานวิจัยในประเทศ

เกรียงไกร ภมรพล (2544 : บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่อง ความพึงพอใจของประชาชนต่อการให้บริการของกรุงเทพมหานคร : ศึกษากรณีสำนักงานเขตดินแดง โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะศึกษาระดับ ความพึงพอใจของประชาชนอาชีพต่าง ๆ และสาเหตุที่ทำให้ประชาชนอาชีพต่าง ๆ เหล่านั้น ไม่พึงพอใจต่อการบริการด้านสาธารณสุขปโภคและสาธารณสุขการของสำนักงานเขตดินแดง

ครัวเรือนที่ใช้เป็นตัวอย่าง 267 ราย ผลการวิจัย พบว่า ประชาชนกลุ่มอาชีพต่าง ๆ มีความพึงพอใจต่อการให้บริการของสำนักงาน เขตดินแดงในภาพรวมต่อกิจกรรมด้านสาธารณสุขปโภคและกิจกรรมด้านสาธารณสุขการ ทั้งนี้ ด้านสาธารณสุขปโภคพบว่ากลุ่มนักวิชาชีพอิสระมีความพึงพอใจมากที่สุด รองลงมาคือกลุ่มลูกจ้าง หรือ พนักงานโยธา งานรักษา ความสะอาด และงานอนามัยสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ กลุ่มลูกจ้าง หรือ พนักงานเอกชน มีความพึงพอใจมากที่สุดรองลงมาคือสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ พอใจค่อนข้างมากต่องานโยธา พอใจ

ปานกลางต่องานรักษาความสะอาด กลุ่มข้าราชการ พนักงานรัฐวิสาหกิจมีความพึงพอใจค่อนข้างมาก ต่องานรักษาความสะอาด และงานอนามัยสิ่งแวดล้อมสุขภาพ ปอใจปานกลาง ต่องานโยธา กลุ่มผู้ ประกอบธุรกิจขนาดกลาง มีความพึงพอใจค่อนข้างมากต่องานรักษา ความสะอาด และงานโยธา ปอใจ ปานกลางต่องานอนามัยสิ่งแวดล้อมสุขภาพ กลุ่มแรงงานรับจ้าง หรือ ค้าขายรายย่อย มีความพึง พอใจค่อนข้างมากต่องาน รักษาความสะอาด ปอใจปานกลางต่องานอนามัยสิ่งแวดล้อมสุขภาพและ งานโยธา และกลุ่มอาชีพอื่น ๆ มีความพึงพอใจปานกลางต่องานโยธา งานรักษาความสะอาดและงาน อนามัยสิ่งแวดล้อม สุขภาพ ด้านสาธารณูปการพบว่า กลุ่มนักวิชาชีพอิสระ มีความพึงพอใจมากต่อ งาน โยธา กลุ่มลูกจ้าง หรือพนักงานเอกชนมีความพึงพอใจค่อนข้างมากต่องานโยธา และงาน ทะเบียน บัตรประจำตัวประชาชน กลุ่มข้าราชการ พนักงานรัฐวิสาหกิจมีความพึงพอใจ ค่อนข้างมากต่องาน โยธา และพอใจปานกลางต่องานทะเบียนบัตรประจำตัวประชาชน กลุ่มผู้ ประกอบธุรกิจขนาดกลางมี ความพึงพอใจค่อนข้างมากต่องานโยธาและงานทะเบียนบัตร ประจำตัวประชาชนกลุ่มแรงงานรับจ้าง ค้าขายรายย่อย มีความพึงพอใจปานกลางต่องาน โยธาและงานทะเบียนบัตรประจำตัวประชาชนและ กลุ่มอาชีพอื่น ๆ มีความพึงพอใจค่อนข้าง มากต่องาน โยธาและงานทะเบียนบัตรประจำตัวประชาชน

ไกร สอนสี (2542 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความพึงพอใจของประชาชนในชุมชนแออัด คลองเตย ต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามแผนการป้องกัน และปราบปรามยาเสพติดของเจ้าหน้าที่ตำรวจ ทำเรือ ผลการวิจัยครั้งนี้ มีข้อเสนอแนะว่า รัฐ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและ ปราบปรามยาเสพติด โดยเฉพาะสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ควรที่จะเพิ่มบทบาทหรือมีนโยบาย ในด้าน การสร้างประโยชน์ที่เป็นรูปธรรมชัดเจนขึ้นภายในชุมชน สร้างภาพพจน์ด้านการปฏิบัติงาน ภาพพจน์ ด้านตัวผู้ปฏิบัติ และการสร้างมวลชนสัมพันธ์ให้มากขึ้น พร้อมกับเพิ่มมาตรการในด้าน การ ปราบปรามจับกุมผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้มากขึ้น และมีการประชาสัมพันธ์ในการ ป้องกันยาเสพติดโดยใช้สื่อประเภทโทรทัศน์ให้มากขึ้น จึงจะทำให้แนวโน้มความพึงพอใจของ ประชาชนที่มีต่อการปฏิบัติงานด้านการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดอยู่ในระดับที่มากขึ้น

ขจรศักดิ์ ราธิมานนท์ (2547 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความพึงพอใจในการดำเนินงาน ของ อบต.ในภารกิจบริการสาธารณะที่ได้รับการถ่ายโอนขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองกรด อำเภอด่านขุนทด จังหวัดนครราชสีมา การศึกษาในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาความ พึงพอใจในการดำเนินงานของ อบต. ในภารกิจบริการสาธารณะที่ได้รับการถ่ายโอน 2) เพื่อ เปรียบเทียบความพึงพอใจการดำเนินงานของ อบต.ในภารกิจบริการสาธารณะที่ได้รับการถ่ายโอน 3) เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาที่เกี่ยวข้องกับการรองรับการถ่าย โอนกิจการสาธารณะขององค์การ บริหารส่วนตำบลที่รับการถ่ายโอน ผลการศึกษาพบว่า 1) ผู้นำชุมชนส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุ ระหว่าง 30 – 50 ปี มีสถานภาพสมรส มีการศึกษาสูงสุดต่ำกว่าระดับมัธยมศึกษา มีอาชีพเกษตรกร และส่วนใหญ่มีรายได้ระหว่าง 3,001 - 5,000 บาท 2) ผู้นำชุมชนขององค์การบริหาร

ส่วนตำบลหนองกรด อำเภอคำชะอี จังหวัดนครราชสีมา มีความพึงพอใจกับการดำเนินงานของ อบต. ในภารกิจบริการสาธารณะที่ได้รับการถ่ายโอนโดยรวมและทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยคือ ด้านการส่งเสริมคุณภาพชีวิต ด้านบุคลากร ด้านโครงสร้างพื้นฐาน และด้านงบประมาณ

จิตพงษ์ เปลียนขำ (2539 : บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่อง ความพึงพอใจของประชาชนต่อบริการสาธารณะของเทศบาลเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม การศึกษาครั้งนี้ มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาและเปรียบเทียบความพึงพอใจ ของประชาชนต่อบริการสาธารณะของเทศบาลเมืองมหาสารคาม จำนวน 7 ด้าน ได้แก่ บริการไฟฟ้าสาธารณะ ถนนสาธารณะ ด้านการระบายน้ำ ด้านกำจัดขยะมูลฝอย ด้านตลาด สวนสาธารณะและสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ และการศึกษา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ หัวหน้าครัวเรือนหรือตัวแทนครัวเรือน ในเขตเทศบาล เมืองมหาสารคาม จำนวน 413 คน การเก็บรวบรวมข้อมูลใช้แบบสอบถามที่ใช้ การวิเคราะห์ของความพึงพอใจของประชาชนด้วยมาตราส่วนประมาณค่า การวิเคราะห์ ข้อมูลใช้ค่าเฉลี่ยเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว ผลการศึกษา พบว่า ความพึงพอใจต่อบริการสาธารณะของเทศบาล เมืองมหาสารคาม ทั้งโดยรวมและในแต่ละลักษณะที่เป็นปัจจัยกำหนดความพึงพอใจ ในระดับที่ไม่แตกต่างกัน

จินตนา คงเหมือนเพชร (2540 : บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่องความพึงพอใจของประชาชนต่อการบริการของเทศบาลเมืองปัตตานี 1) เพื่อศึกษาระดับความพึงพอใจของ ประชาชนต่อการบริการของเทศบาลเมืองปัตตานี 7 ด้าน คือ ด้านทะเบียนราษฎร ด้านป้องกัน และบรรเทาสาธารณภัย ด้านสาธารณสุขโลก ด้านสวนสาธารณะ ด้านความสะอาด ด้านการศึกษา และด้าน การประปา 2) เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับความพึงพอใจของประชาชนต่อการบริการของ เทศบาลเมืองปัตตานี ตามตัวแปร เพศ อายุ รายได้ ระดับการศึกษา และตำบลที่อยู่อาศัย 3) เพื่อศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะในการปรับปรุงการบริการของเทศบาลเมืองปัตตานีทั้ง 7 ด้าน ผลการวิจัยพบว่า 1. ระดับความพึงพอใจของประชาชนต่อการบริการของเทศบาลเมืองปัตตานี ทั้ง 7 ด้าน อยู่ในระดับปานกลาง

ณัฐนันต์ ประชาอนุวงศ์ (2541 : บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่อง ทักษะคดีและความพึงพอใจของประชาชนชาวกรุงเทพมหานคร ที่มีต่อตำรวจนครบาล การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาถึงทักษะคดีและความพึงพอใจของประชาชนชาวกรุงเทพ มหานครที่มีต่อตำรวจนครบาล อันจะทำให้ทราบถึงทักษะคดีของประชาชนที่มีต่อบุคลิกภาพ พฤติกรรม สถานีตำรวจ และการให้บริการของตำรวจนครบาล ผู้วิจัยได้ใช้การวิจัยเชิงสำรวจ เพื่อศึกษา ประชากรกลุ่มเป้าหมายในกรุงเทพมหานคร โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวม ผลการวิจัย พบว่า 1-ประชาชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความไม่แน่ใจในการแสดงทัศนคติต่อบุคลิกภาพ และพฤติกรรมของตำรวจนครบาล 2. ประชาชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความไม่แน่ใจในการแสดงทัศนคติต่อสถานีตำรวจ นคร

บาล 3. ประชาชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความพึงพอใจปานกลางต่อการให้บริการของตำรวจนครบาล 4. กลุ่มตัวอย่างที่มี อายุ การศึกษา และอาชีพ แตกต่างกันจะมีทัศนคติต่อบุคลิกภาพ และพฤติกรรมของตำรวจนครบาลที่แตกต่างกัน 5. กลุ่มตัวอย่างที่มี เพศ และอายุ แตกต่างกันจะมีทัศนคติต่อสถานีตำรวจนครบาลที่แตกต่างกัน 6. กลุ่มตัวอย่างที่มี อายุ การศึกษา และอาชีพ แตกต่างกันจะมีความพึงพอใจต่อการให้ บริการของตำรวจนครบาลที่แตกต่างกัน 7. ในส่วนสุดท้ายได้มีข้อเสนอแนะการพัฒนาด้านบุคลิกภาพ พฤติกรรม และสถานีตำรวจ นครบาล เพื่อให้ประชาชนมีทัศนคติที่ดีขึ้นกว่าเดิม รวมทั้งข้อเสนอแนะในด้านการให้บริการของ ตำรวจนครบาล ที่จะช่วยให้ประชาชนได้มีความพึงพอใจต่อการให้บริการมากขึ้นกว่านี้

น้ำฝน สมศรีนวล (2547 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินกิจการสาธารณะ ด้านโครงสร้างพื้นฐาน เขตพื้นที่อำเภอนางรอง องค์การบริหารส่วนจังหวัดบุรีรัมย์ ผลการศึกษาพบว่า ประชาชนตำบลกับองค์การบริหารส่วนจังหวัดมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจการสาธารณะด้านโครงสร้างพื้นฐาน โดยรวมและเป็นรายด้าน อยู่ในระดับปานกลาง โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ดังนี้คือ ด้านการร่วมเสนอปัญหาและความต้องการของชุมชน ด้านการร่วมวางแผนหรือวางนโยบายเพื่อเป็นแนวทางพัฒนาของชุมชน ด้านการร่วมจัดบริการสาธารณะ ด้านการร่วมคิดสร้างรูปแบบและวิธีแก้ไขปัญหาของชุมชน และด้านการร่วมติดตาม ตรวจสอบผลการดำเนินงานและบำรุงรักษาในกิจการสาธารณะ ตามลำดับ

ปรัชญา จันทราลัย (2541 : บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อความพึงพอใจของประชาชนที่มาใช้บริการ ณ สำนักงานเขตพญาไท กรุงเทพมหานคร : ศึกษาเฉพาะกรณีงานทะเบียนราษฎร การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงระดับความพึงพอใจ และปัจจัยที่มีผลต่อความพึงพอใจของประชาชนที่มาใช้บริการ ของสำนักงานเขตพญาไท กรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาวิจัยครั้งนี้พบว่า ในภาพรวมประชาชนที่มาใช้บริการ ด้านงานทะเบียนราษฎร ของสำนักงานเขตพญาไท กรุงเทพมหานคร มีความพึงพอใจในบริการที่ได้รับในระดับมาก ใน ประเด็นการวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล และปัจจัยด้านการมา รับบริการ กับ ความพึงพอใจในบริการ พบว่า เพศ อาชีพ รายได้ จำนวนครั้งของการมาใช้ บริการในรอบ 2 ปี ภูมิฐานะเดิม ประเภทของบริการที่มาใช้บริการ ระยะห่างของบ้านผู้มาใช้ บริการกับสำนักงานเขต และช่วงเวลาที่มาใช้บริการ ที่แตกต่างกันมีผลทำให้ประชาชนผู้มาใช้ บริการมีความพึงพอใจในบริการที่ได้รับไม่แตกต่างกัน แต่พบว่า อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา การรับรู้เกี่ยวกับกระบวนการและขั้นตอนการให้บริการ และระดับความคาดหวังของผู้ใช้ บริการที่แตกต่างกัน มีผลทำให้ประชาชนผู้มาใช้บริการมีความพึงพอใจในบริการที่ได้รับแตกต่างกัน การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างความคาดหวังในการมาใช้บริการ กับความพึงพอใจ ในการมาใช้บริการ พบว่า มีความสัมพันธ์ในทางบวก ซึ่งหมายความว่า ยิ่งประชาชนมีความคาดหวัง ในบริการที่ดีมากเท่าใด

ก็ยังมีความพึงพอใจในบริการที่ได้รับมากขึ้นเท่านั้น

ภาวิกา เลาวัฒนยัศิริ (2547 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความพึงพอใจของประชาชนต่อการให้บริการของสำนักงานเทศบาลตำบลบ้านเหลื่อม อำเภอบ้านเหลื่อม จังหวัดนครราชสีมา ผลการศึกษาพบว่า 1) ประชาชนส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงมีอายุระหว่าง 31 - 40 ปี มีการศึกษาระดับประถมศึกษาและมีอาชีพหลักคือ เกษตรกร 2) ความพึงพอใจของประชาชนต่อการให้บริการของสำนักงานเทศบาลตำบลบ้านเหลื่อมด้านการตรงต่อเวลาโดยรวมเป็นรายข้อ ทุกข้ออยู่ในระดับมาก โดยมีข้อที่มีค่าเฉลี่ยตามลำดับคือ พนักงานเทศบาลมาทำงานก่อนเวลา 08.30 น. พนักงานเทศบาลทำงานเสร็จทันเวลา 3) ความพึงพอใจต่อการให้บริการของสำนักงานเทศบาลตำบลบ้านเหลื่อมด้านการเอาใจใส่ต่อหน้าที่โดยรวมเป็นรายข้อ ทุกข้ออยู่ในระดับมาก โดยมีข้อที่มีค่าเฉลี่ยตามลำดับ คือ พนักงานเทศบาลต้อนรับดูแลท่านเป็นอย่างดี พนักงานเทศบาลดำเนินให้บริหารอย่างจริงจัง พนักงานเทศบาลสนใจให้ความสำคัญกับประชาชน พนักงานเทศบาลรับรู้ความต้องการของประชาชน และพนักงานเทศบาลมีการบริการอย่างเสมอภาค 4) ความพึงพอใจต่อการให้บริการของสำนักงานเทศบาลตำบลบ้านเหลื่อมด้านการอำนวยความสะดวกแก่ประชาชนโดยรวมเป็นรายข้อ ทุกข้ออยู่ในระดับมาก โดยมีข้อที่มีค่าเฉลี่ยตามลำดับ คือ เทศบาลมีการจัดสภาพที่เหมาะสม สะอาด เทศบาลมีอุปกรณ์อำนวยความสะดวกและทันสมัยในการให้บริการและท่านได้รับความสะดวกเนื่องจากมีเจ้าหน้าที่เพียงพอในการให้บริการ 5) ความพึงพอใจต่อการให้บริการของสำนักงานเทศบาลตำบลบ้านเหลื่อมด้านการตอบสนองแก่ประชาชน โดยรวมเป็นรายข้อ ทุกข้ออยู่ในระดับมาก โดยมีข้อที่มีค่าเฉลี่ยตามลำดับ คือ พนักงานปฏิบัติงานด้วยความเต็มใจ พนักงานเทศบาลสอบถามความต้องการของประชาชนที่มาติดต่องานทุกครั้ง พนักงานเทศบาลตอบสนองและบริการตามที่นัดหมายกับประชาชนอย่างถูกต้อง พนักงานเทศบาลบริการตรงตามความต้องการของประชาชน 6) ความพึงพอใจต่อการให้บริการของสำนักงานเทศบาลตำบลบ้านเหลื่อมด้านการให้คำอธิบาย โดยรวมเป็นรายข้อ ทุกข้ออยู่ในระดับมาก

วิสุทธิ ประกอบความดี (2541 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง ความรู้ความเข้าใจและความต้องการในบริการสาธารณะของประชาชน ที่มีต่อการปกครองท้องถิ่นรูปแบบองค์การบริหารส่วนตำบล วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นการศึกษาความรู้ความเข้าใจและความต้องการ ในการบริการสาธารณะของประชาชนที่มีต่อการปกครองท้องถิ่นรูปแบบองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเปรียบเทียบ ระดับความรู้ความเข้าใจของประชาชนในการปกครองท้องถิ่นรูปแบบ อบต. และเพื่อศึกษาเปรียบเทียบระดับความต้องการในการบริการสาธารณะของ ประชาชนที่มีต่อการปกครองท้องถิ่นรูปแบบ อบต. รวมถึงเพื่อศึกษา ความสัมพันธ์ความรู้ความเข้าใจของประชาชนในการปกครองท้องถิ่น รูปแบบ อบต. และเพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของความต้องการในการบริการ สาธารณะของประชาชนในการปกครองท้องถิ่นรูปแบบ อบต. ประชากรที่ใช้ ในการศึกษา ได้

แก่ ประชาชนชาวจังหวัดพิจิตรที่ในการเลือกตั้งสมาชิก องค์การบริหารส่วนตำบล เมื่อวันที่ 28 เมษายน 2539 ผลการวิจัยพบว่า 1. ประชาชนส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการปกครอง ท้องถิ่นรูปแบบ อบต. ในระดับใช้ได้ขึ้นไปแต่มีบางส่วนที่มีความรู้ความเข้าใจ อยู่ในระดับใช้ได้ขึ้นไป แต่มีบางส่วนที่มีความรู้ความเข้าใจอยู่ในระดับที่ ต้องการปรับปรุง (19.6 เปอร์เซ็นต์) และเมื่อพิจารณา ด้านความสัมพันธ์ จะพบว่าตัวแปรที่เกี่ยวกับสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมมีความสัมพันธ์ กับตัวแปรด้านความรู้ความเข้าใจในการปกครองท้องถิ่นรูปแบบ อบต. ที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทาง สถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 95 เปอร์เซ็นต์

เวทิสรา กาญจนแก้ว (2544 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความพึงพอใจของประชาชนผู้มาใช้ บริการต่อการจัดการสวนสาธารณะ : กรณีศึกษา สวนสาธารณะหนองประจักษ์ จังหวัดอุดรธานี การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับความพึงพอใจของประชาชนผู้มาใช้บริการต่อการจัดการ สวนสาธารณะหนองประจักษ์ และปัจจัยที่มีผลต่อความพึงพอใจของ ประชาชนผู้มาใช้บริการต่อการ จัดการสวนสาธารณะหนองประจักษ์ รวมถึงปัญหาและความต้องการ ของผู้เข้ามาใช้บริการสวน สาธารณะ ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจต่อการจัดการสวนสาธารณะหนองประจักษ์ ในระดับปานกลาง ผลการวิเคราะห์การค้นพบ พบว่า การให้คุณค่าสิ่งแวดล้อมที่แตกต่างกันมีความ พึงพอใจต่อการจัดการสวนสาธารณะหนองประจักษ์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .05 อายุ ระดับการศึกษา ลักษณะที่พักอาศัย ประเภทของผู้มาใช้บริการสวนสาธารณะ หนองประจักษ์ที่แตกต่างกันมีความพึงพอใจต่อการจัดการสวนสาธารณะหนองประจักษ์แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ส่วนปัญหาและความต้องการของประชาชนผู้มาใช้บริการ สวนสาธารณะหนองประจักษ์ คือ ด้านความสะอาด โดยต้องการให้เพิ่มถังขยะตามจุดต่างๆ มากขึ้น รวมถึงต้องการให้มีการ ลงโทษผู้กระทำความผิดอย่างชัดเจน และต้องการให้มีการทำนุบำรุงรักษา สาธารณูปโภคต่างๆ ให้ใช้ได้เสมอ ด้านความปลอดภัย ต้องการให้มีเจ้าหน้าที่ดูแลรักษาความ ปลอดภัยอย่าง เพียงพอและมีประสิทธิภาพ ข้อเสนอแนะ คือ ภาครัฐควรจัดเจ้าหน้าที่ดูแลในการ จัดการสวนสาธารณะหนองประจักษ์ รวมทั้งมีการประชาสัมพันธ์ขอความร่วมมือจากประชาชน ผู้มาใช้บริการในการปฏิบัติตามกฎ ระเบียบและเจ้าหน้าที่ต้องเพิ่มความเข้มงวดในการรักษา กฎระเบียบและบทลงโทษผู้ที่ ไม่ปฏิบัติตามอย่างจริงจัง

รัตนา เพ็ชรวงศ์ (2542 : บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่อง พฤติกรรมและความพึงพอใจ ของประชาชนที่มีต่อการ ใช้บริการ "13" วัตถุประสงค์ของการวิจัยนี้ เพื่อศึกษาพฤติกรรมและความพึง พพอใจของประชาชนที่มีต่อการ ใช้บริการ "13" ในเขตกรุงเทพฯ ผลการวิจัยพบว่า ส่วนใหญ่ใช้บริการ "13" เป็นจำนวนต่ำกว่า 5 ครั้ง ระยะเวลาในการใช้บริการ 1-2 นาที ใช้บริการ "13" ใน วันจันทร์-ศุกร์ โดยช่วงเวลาที่ใช้บริการ "13" จะใช้ทุกเวลาที่จำเป็นส่วนใหญ่ ในด้านประเภทของบริการที่ใช้ส่วนใหญ่จะสอบถามเลขหมายประเภทบุคคล โดยจะใช้สถานที่ ที่ทำงานในการ โทรสอบถาม โดยมีสาเหตุ

สำคัญที่เป็นแรงจูงใจ เนื่องจากความสะดวก ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนมีความพึงพอใจในการใช้บริการ "13" ในระดับปานกลาง โดยพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีความพึงพอใจในด้านการบริหารงานสูงสุด ในขณะที่ มีความพึงพอใจในด้านพนักงานผู้ให้บริการต่ำที่สุด ผลการวิจัยพบว่า ผู้ใช้บริการ "13" ให้ระดับความสำคัญในการใช้บริการ "13" ในระดับมาก โดยพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ให้ความสำคัญในด้านการบริหารงานสูงสุด ในขณะที่ให้ความสำคัญในด้านพนักงานผู้ให้บริการต่ำที่สุด สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน ผู้ใช้บริการ "13" มีความพึงพอใจในระดับปานกลาง ผลการวิจัยคุณลักษณะส่วนบุคคล เพศ สถานภาพสมรส อาชีพ มีระดับความพึงพอใจในการ ใช้บริการ "13" ไม่แตกต่างกัน

สุภารัฐ สืบเสน (2546 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการประเมินความพึงพอใจต่อการบริหารแบบบูรณาการเพื่อการพัฒนาจังหวัดศรีสะเกษ ผลการศึกษาพบว่า บุคลากรโดยส่วนรวมและจำแนกสถานภาพมีความพึงพอใจต่อการบริหารงานแบบบูรณาการ ในการแก้ไขปัญหาการดำเนินงานตามนโยบายของภาครัฐเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหายาเสพติด การแก้ไขปัญหายุติธรรมคอร์รัปชัน การแก้ไขปัญหาความยากจน และการให้บริการภาครัฐโดยรวมอยู่ในระดับมาก และบุคลากรที่มีสถานภาพแตกต่างกัน คือ ประชาชนที่เป็นหัวหน้าครอบครัวหรือผู้แทน ชำราชการองค์การบริหารส่วนท้องถิ่น และข้าราชการที่ปฏิบัติงานในจังหวัดศรีสะเกษมีความพึงพอใจที่มีต่อการบริหารแบบบูรณาการไม่แตกต่างกัน ซึ่งสรุปได้ว่าการใช้ระบบบริหารแบบบูรณาการ เป็นบทบาทที่มีความสำคัญในการพัฒนาระบบบริหารในระดับจังหวัดเป็นอย่างมาก เนื่องจากเป็นการเอื้ออำนวยในการให้อำนาจแก่ผู้บริหาร เพื่อให้การตัดสินใจในการบริหารงานให้ได้ผลสัมฤทธิ์ ให้เกิดความรวดเร็วมากยิ่งขึ้น แต่การบริหารงานอย่างนี้ผู้บริหารต้องมีดุลยพินิจในการพิจารณาและต้องให้ความสำคัญครอบคลุมเป็นอย่างดี

สมพงษ์ วุฒิชัยธนากร (2540 : บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่อง ความพึงพอใจของประชาชนต่อการให้บริการของข้าราชการพลเรือนระดับอำเภอ กรณีศึกษา : อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ เพื่อศึกษาวิเคราะห์ถึงระดับความพึงพอใจของประชาชนต่อการ ให้บริการของข้าราชการระดับ อำเภอเนื่องจากได้มีการพูดถึงการปฏิรูประบบ ราชการกันอย่างกว้างขวางโดยการวิจัยในครั้งนี้ศึกษาใน 2 ประเด็นหลักคือ 1.ความพึงพอใจในด้านสถานที่ 2.ความพึงพอใจในการบริการที่ได้รับ โดยการสุ่มตัวอย่างเก็บข้อมูลจากประชาชนที่มาใช้บริการงานทะเบียนราษฎร และงานบัตรประจำตัวประชาชน จำนวน 100 ตัวอย่าง ผลการวิจัยพบว่า ความพึงพอใจของประชาชนในด้านสถานที่อยู่ในระดับ ปานกลาง ค่อนข้างมาก และความพึงพอใจของประชาชนในด้านบริการที่ได้รับ อยู่ในระดับมาก

สุรเชษฐ์ ทองขุนนา (2541 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความพึงพอใจของประชาชนผู้มาติดต่อใช้บริการสถานีตำรวจนครบาล อันเนื่องมาจากโครงการพัฒนาสถานีตำรวจเพื่อประชาชน :

ศึกษากรณี สถานีตำรวจนครบาลตลิ่งชัน การศึกษาครั้งนี้ได้นำเอาแนวคิดเกี่ยวกับความพึงพอใจของประชาชนต่อ การให้บริการสาธารณะมาเป็นกรอบในการศึกษา โดยมีจุดมุ่งหมายหลักเพื่อศึกษา ความพึงพอใจ ของประชาชนต่อการให้บริการงานตำรวจตามโครงการพัฒนา สถานีตำรวจเพื่อประชาชน ผลการศึกษาพบว่าระดับความพึงพอใจของประชาชนผู้มาติดต่อใช้ บริการที่สถานีตำรวจนครบาลตลิ่งชัน อยู่ในระดับพอใจเพื่อพิจารณาถึงกิจกรรม การปรับปรุงพัฒนาตามโครงการพัฒนาสถานีตำรวจเพื่อประชาชนพบว่ากิจกรรม การรักษาความปลอดภัย ในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนและกิจกรรม การปรับปรุงสถานที่ทำการและสภาพแวดล้อมมีความสัมพันธ์ในเชิงบวกกับ ความพึงพอใจของประชาชนผู้มาติดต่อใช้บริการที่สถานีตำรวจส่วนกิจกรรม การปรับปรุงการบริการทั่วไปจากการศึกษาไม่พบว่ามีความสัมพันธ์กับ ความพึงพอใจของประชาชนผู้มาติดต่อ ใช้บริการที่สถานีตำรวจ อย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .05 ในการศึกษาครั้งนี้ผู้ศึกษามีข้อเสนอแนะเพื่อให้การบริการของ สถานีตำรวจสร้างความพึงพอใจแก่ประชาชนมากยิ่งขึ้น โดยมุ่งเน้นการสร้าง จิตสำนึกความรับผิดชอบให้แก่ตำรวจปรับปรุงบทบาทค่านิยมจากผู้ปกครองเป็นผู้ให้ บริการการเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ในกิจกรรมต่างๆ ของสถานีตำรวจการ เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารงานเพื่อให้การบริการ ซึ่งก็เป็นไปตามความมุ่งหวังของตำรวจผู้ให้บริการและประชาชนผู้รับบริการ ซึ่งก็เป็นไปตามความมุ่งหวังของสำนักงานตำรวจแห่งชาติที่มุ่งพัฒนาสถานีตำรวจทุกแห่งให้เป็น โรงพักเพื่อประชาชน

สมหมาย แสงมณี (2544 : บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่องความพึงพอใจของประชาชนต่อการ ใช้สื่อในเขตบริการของศูนย์การเรียนชุมชน จังหวัดสุพรรณบุรี ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนในเขตจังหวัดสุพรรณบุรี มีความพึงพอใจต่อการ ใช้สื่อ ของศูนย์การเรียนชุมชนในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ประชาชนมีความ พึงพอใจระดับมากในด้านอาคารสถานที่และเจ้าหน้าที่ โดยกลุ่มนักศึกษาและกลุ่มประชาชน ที่มีอายุไม่เกิน 46 ปี มีความพึงพอใจแตกต่างจากกลุ่มประชาชนที่มีอายุ 46 ปีขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนกลุ่มนักศึกษากับกลุ่มประชาชนที่มีอายุ ไม่เกิน 46 ปี ไม่แตกต่างกัน

เอกเขาว์ เดชะ (2540 : บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่อง ทักษะของประชาชนต่อการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองผึ้ง อำเภอสารภี จังหวัด เชียงใหม่ การศึกษาวิจัยเรื่องนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงทักษะของประชาชนที่มีต่อการ ดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) โดยผู้วิจัยเลือกพื้นที่ตำบลหนองผึ้ง อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ โดยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบ Multi Stage Sampling ซึ่งมีประชากรถูกเลือกเข้ามาในตัวอย่างประมาณ 200 คนวิจัยผลการศึกษาพบว่า ในภาพรวมแล้วประชาชนส่วนใหญ่ มีความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) อยู่ในระดับที่ดี พร้อมกันนี้ ประชาชนยังมีความพึงพอใจต่อเป้าหมายของ

องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) ในด้านการเมืองที่สูง และยังมีความพอใจต่อเป้าหมายของ องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) ในด้านการบริหารที่ค่อนข้างสูง เช่นเดียวกัน อย่างไรก็ตาม แม้ว่าการปกครองในรูปแบบขององค์การบริหารส่วนตำบลหรือ อบต. จะดำเนินมา แล้วระยะเวลาหนึ่ง แต่สิ่งที่ปัญหาและข้อขัดข้องในการดำเนินงานของ อบต. แต่ละแห่งก็ มีปรากฏให้เห็นหลายประการเช่นกัน ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะต้องได้รับการแก้ไขและร่วมมือจากภาค รัฐและภาคเอกชนต่อไป เพื่อให้สามารถบรรลุผลตามเป้าหมายของการกระจายอำนาจตามระบอบการปกครอง แบบประชาธิปไตย

อิทธิพล อินทมาตย์ (2543 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความพึงพอใจของประชาชนต่อการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจตามโครงการพัฒนาสถานีตำรวจ "โรงพักเพื่อประชาชน" : ศึกษาเฉพาะกรณี อำเภอบางใหญ่ จังหวัดนนทบุรี ผลการวิจัย พบว่าประชาชนมีความพึงพอใจต่อการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจอยู่ใน ระดับปานกลาง และจากการทดสอบสมมติฐานพบว่า อายุไม่ใช่ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับระดับ ความพึงพอใจของประชาชน ส่วนอาชีพ รายได้ ระดับการศึกษา ระยะเวลาที่อาศัย และความรู้ความเข้าใจในโครงการพัฒนาสถานีตำรวจ เป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับระดับความพึงพอใจ ของประชาชนต่อการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจ

อุกฤษฏ์ ทรงชัยสงวน (2543 : บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่องความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อการบริหารจัดการ โครงการพัฒนาสถานีตำรวจเพื่อประชาชน ของสถานีตำรวจภูธรอำเภอเมืองขอนแก่น การศึกษาความพึงพอใจของประชาชนผู้ใช้บริการของสถานีตำรวจภูธรอำเภอเมืองขอนแก่น จากการเก็บรวบรวมข้อมูลของประชาชนที่มาใช้บริการของสถานีตำรวจภูธรอำเภอเมืองขอนแก่น จำนวน 300 คน พบว่า ประชาชนที่มาใช้บริการ ณ สถานีตำรวจภูธรอำเภอเมืองขอนแก่น ส่วนมากเป็นเพศชาย อายุระหว่าง 31-45 ปี สถานภาพสมรส วุฒิมัธยมศึกษา อาชีพรับราชการ รายได้ 6001-10,000 บาทต่อเดือน โดยมีค่าร้อยละของแต่ละด้านเป็น 60.67, 39.67, 53.33, 39.00, 34.00, 34.00 และ 43.00 ตามลำดับ มีความพึงพอใจระดับปานกลาง ต่อการ บริหารจัดการ โครงการพัฒนาสถานีตำรวจเพื่อประชาชนทั้งทางด้านการบริหารจัดการด้านการ ปรานปราม การบริหารจัดการด้านการจราจร และการบริหารจัดการด้านอื่น ๆ โดยมีค่าเฉลี่ยเป็น 3.3256, 3.2248 และ 3.2627 ตามลำดับ และมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเป็น 0.0513, 0.0752 และ 0.0301 ตามลำดับ ส่วนปัญหา อุปสรรค และข้อจำกัด พบว่าเจ้าหน้าที่มีจำนวนน้อย บริการล่าช้า บุคลากรไม่สุภาพ หากต้องการขจัดข้อจำกัดในการให้บริการประชาชน ต้องพิจารณา ลดขั้นตอนในการติดต่อ ให้ความสำคัญต่อการอำนวยความสะดวกให้ประชาชนมากขึ้น และส่งเสริม การประชาสัมพันธ์งานของตำรวจให้ประชาชนได้รับข้อมูลข่าวสารมากขึ้น

7.2 งานวิจัยต่างประเทศ

สติแพท (Stipak, 1979 : 46 - 52) ได้ทำการวิจัยในรัฐลอสแอนเจลิส เพื่อทดสอบว่าการบริการที่จัดหาหน่วยการปกครองท้องถิ่นมีส่วนกระทบต่อการประเมินการให้บริการหรือไม่ โดยใช้ข้อมูลปึงเจกบุคคลสำมะโนประชากร การบริการและอื่น ๆ เพื่อนำมาใช้กับตัวแบบในการประเมินทางด้านลักษณะบริการ ลักษณะของผู้ใช้บริการ ลักษณะของแต่ละบริเวณ และลักษณะของปัจเจกบุคคล เกณฑ์การประเมินด้านอัตวิสัย (Subjective evaluation scales) สร้างขึ้นจากการสำรวจสอบถามความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริการด้านตำรวจ สวนสาธารณะ การกำจัดขยะ และการบริการอื่น ๆ ส่วนเกณฑ์การประเมินด้านวัตถุวิสัย (Objective service characteristics) พิจารณาจากจำนวนตัวเลข เช่นอัตราการปราบปรามของตำรวจ อัตราทรัพย์สินที่ได้กลับคืน ค่าใช้จ่ายต่อหัว และอัตราการเกิดอาชญากรรม แต่ตัวเลขดังกล่าวนี้ไม่ค่อยมีความสำคัญพอที่บอกได้ว่าลักษณะของบริการนั้นมีส่วนกระทบต่อการประเมินการให้บริการ และในขณะที่เดียวกันการประเมินทางด้านอัตวิสัยมีข้อจำกัด เนื่องจากประชาชนมีความรู้ในน้อยในเรื่องเกี่ยวกับรัฐบาลและกิจกรรมของรัฐ แต่กระนั้นเขาก็ยังต้องการที่จะแสดงทัศนคติทางการเมืองออกมา ด้วยเหตุนี้ประชาชนจึงเต็มใจที่จะประเมินบริการที่หน่วยปกครองท้องถิ่นจัดหา แม้ว่าเขาจะขาดแคลนข้อมูลข่าวสารจึงทำให้การประเมินการให้บริการไม่สามารถสะท้อนถึงคุณภาพของบริการที่แตกต่างกันได้

บูแมนและนอร์แมน (Bounman and Norman, 1975 : 113 - 121) ได้ทำการศึกษาทัศนคติของนักศึกษามหาวิทยาลัยไวโอมิง ผลการศึกษาพบว่า การให้บริการสาธารณะในภาครัฐยังมีความคล่องตัวน้อยกว่าการให้บริการสาธารณะในภาคเอกชน และพบว่าปัจจัยที่ทำให้การบริการสาธารณะในภาครัฐมีความคล่องตัวน้อยกว่าในภาคเอกชนจนทำให้ผู้รับบริการเกิดความไม่พึงพอใจในการให้บริการสาธารณะของรัฐ คือ (1) ลักษณะของงานที่ไม่ควรจะมีลักษณะของงานแบบประจำวัน (Day-to-Day) อีกต่อไป (2) คุณภาพของผู้ปฏิบัติงานหรือผู้ให้บริการนั้นเป็นสิ่งสำคัญที่จะทำให้องค์กรหรือหน่วยงานบรรลุเป้าหมายได้โดยจะต้องแก้ไขภาพพจน์ที่ไม่ดีของการจ้างงานที่มีการให้ข้อมูลข่าวสาร สร้างความกระตือรือร้นในการทำงาน ความคิดเห็นโดยรวมของนักศึกษาที่มีต่อการให้บริการสาธารณะในภาครัฐ คือ จะต้องเป็นรูปแบบที่เป็นมาตรฐานในการให้บริการสาธารณะ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องสวัสดิการนันทนาการหรือด้านอนามัย ประเด็นสำคัญคือ จะต้องให้ผู้ปฏิบัติงานเกิดความพึงพอใจในการทำงานที่ทำได้ ไม่เช่นนั้นแล้วความล้มเหลวที่เกิดขึ้นจะเป็นภาพพจน์สะท้อนให้เห็นถึงระบบบริหารและระบบการเมืองที่ไร้ประสิทธิภาพได้เช่นกัน

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องข้างต้น สามารถสรุปได้ว่าความพึงพอใจของประชาชนต่อการให้บริการของส่วนราชการต่างๆมีความพึงพอใจในระดับมาก อาจเป็นเพราะทุกวันนี้มีการให้บริการที่ทันสมัย สะดวกรวดเร็ว ดังจะเห็นได้จากการแข่งขันของหน่วยงานของรัฐและเอกชนในการเข้าถึงผู้ที่มารับบริการ

8. กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากแนวคิด ผู้วิจัยได้สรุปเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังนี้ คือ

8.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ ประชาชนผู้มารับบริการในเขตพื้นที่อำเภออมลาคาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ แบ่งเป็น กลุ่มเพศ ระดับการศึกษา และอาชีพ

8.2 ตัวแปรตามได้แก่ระดับความพึงพอใจของผู้มารับบริการในเขตพื้นที่อำเภอ อมลาคาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ พิจารณาจากสิ่งต่างๆเหล่านี้ คือ

8.2.1 การให้บริการอย่างเสมอภาค

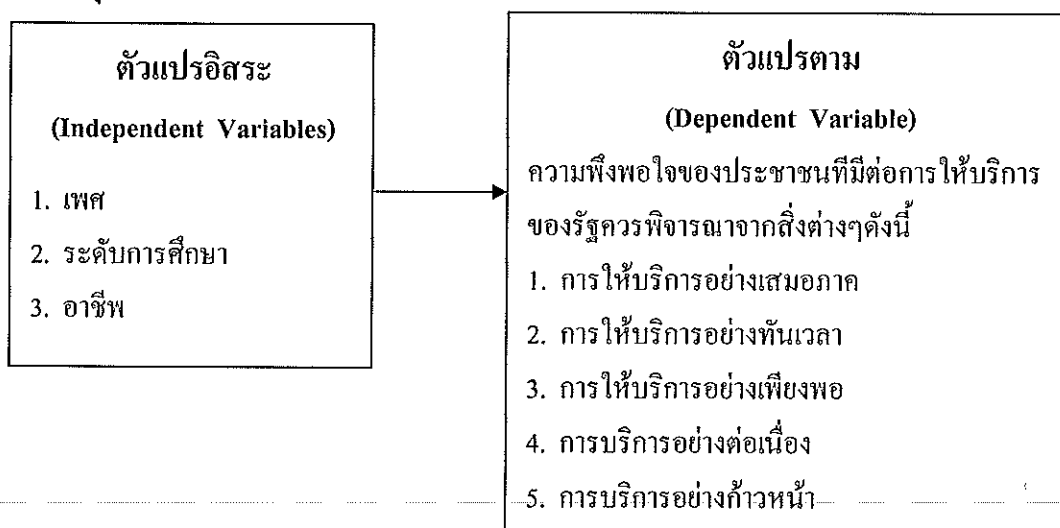
8.2.2 การให้บริการอย่างทันเวลา

8.2.3 การให้บริการอย่างเพียงพอ

8.2.4 การบริการอย่างต่อเนื่อง

8.2.5 การบริการอย่างก้าวหน้า

ดังนั้นในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงได้สร้างกรอบแนวคิดในการศึกษาความพึงพอใจของประชาชนต่อการให้บริการขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตพื้นที่อำเภออมลาคาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ดังนี้



แผนภูมิที่ 2 กรอบแนวคิดในการวิจัย